

REPUBLIKA HRVATSKA
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA
OPĆINA SVETI JURAJ NA BREGU

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE SVETI JURAJ NA BREGU 2014. – 2020. GODINE

Projektni zadatak: Izrada Programa ukupnog razvoja Općine Sveti Juraj na Bregu za razdoblje **2014. g. – 2020. g.**

Nositelj programa: Općina Sveti Juraj na Bregu

Nositelj zadatka: Jaić Consulting d.o.o.

Prespa 42

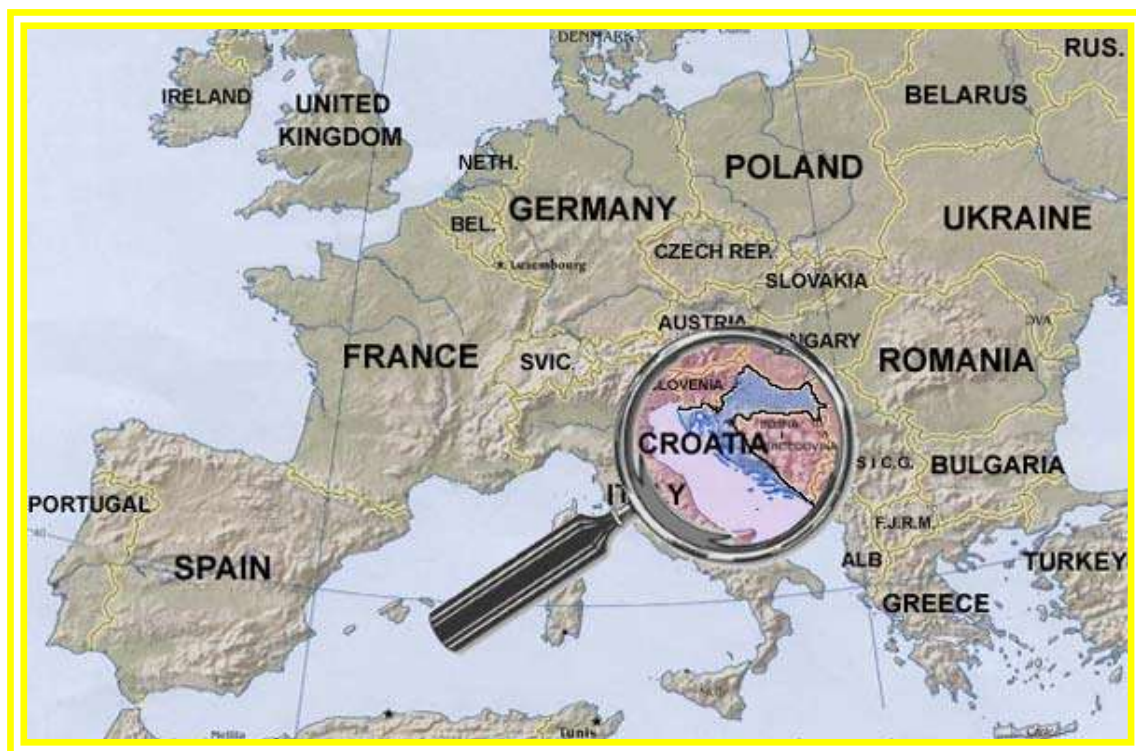
43000 Bjelovar

Koordinator zadatka: Tihomir Jaić

Autori programa: Tihomir Jaić

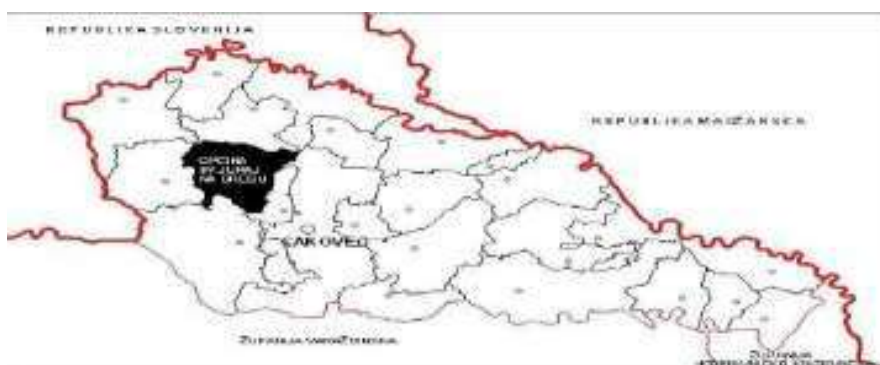
Slika: Europa u Svijetu

Slika: Republika Hrvatska u Europi

Slika: Međimurska županija u Hrvatskoj

Slika: Općina Sveti Juraj na Bregu

SADRŽAJ

1.	UVODNI DIO	11
1.1	Važnost lokalnog razvoja	11
1.2	Općina ima značajne potencijale; također i probleme	11
1.3	Projekt ukupnog razvoja kao plan je neophodan	12
1.4	PUR će se koristiti za privlačenje investicija u Općinu	12
1.5	PUR će stvoriti poticajno i plodonosno okruženje	12
1.6	PUR se koncentrira na izgradnju infrastrukturnih programa i projekata	12
1.7	Javni sektor je važan	13
1.8	PUR započinje s vizijom i strategijom, ali projekti su ključni	13
2.	NAŠA VIZIJA ZA 2020.	14
2.1	Specifični projekti koji će provesti viziju u djelo i koji se smatraju prioritetnima za Općinu uključuju:	15
2.2	Provedba PUR-a	16
2.3	Financiranje PUR-a	16
3.	OPĆI PODACI O OPĆINI SVETI JURAJ NA BREGU	18
3.1	Naseljenost Općine	19
3.2	Klima	20
3.3	Reljef i tlo	20
3.4	Prometni infrastrukturni sustav	21
4.	DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	30
4.1	Prijedlog očuvanja i zaštite krajolika i baštine	36
5.	CILJEVI DRUŠTVENOG, KOMUNALNOG I PROMETNOG RAZVOJA	38
5.1	Razvoj Naselja	38
5.2	Društveni razvoj	38
5.3	Razvoj prometne infrastrukture	39
5.4	Komunalne infrastrukture	40
6.	MJERE RAZVOJA OPĆINE SVETI JURAJ NA BREGU	42
6.1	SWOT analiza	42
6.2	Strateški ciljevi i mjere	44
6.3	Projekti i prioriteti unutar Općine Sveti Juraj na Bregu	45
7.	PROGRAMI PRISTUPNIH FONDOVA I STRUKTURNIH FONDOVA EU-A IZ KOJIH SE PREPORUČA FINANCIRANJE PROJEKATA	56
7.1	IPA program	56
7.2	Poljoprivreda i CAP (Common Agricultural Policy)	60
8.	ISKORIŠTAVANJE SEKUNDARNIH SIROVINA	86
8.1	Proizvodnja biokomposta	86
8.2	Proizvodnja bioplina	87
9.	ODRŽIVI RAZVOJ	92
10.	PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOG SEKTORA	94
10.1	Definicija JPP-a	94
10.2	Socijalni aspekt JPP-a	95
10.3	Raspodjela rizika	96
10.4	Stvaranje javno-privatnog partnerstva	97
10.5	Faktori koji omogućuju uspješnost modela JPP	98
10.6	Faktori koji pridonose trajnom partnerstvu	101
11.	REGIONALNI RAZVOJ S PRIMJERIMA IZ EU	104
12.	PUR U BUDUĆNOSTI	111

1. UVODNI DIO

ŠTO JE PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA

Ono, što je već na samom početku rada bilo jasno jest to da se Razvojni projekt Općine Sveti Juraj na Bregu ovog područja mora u potpunosti oslanjati na Regionalni operativni program Međimurske županije, proizlaziti iz njega i biti njegova konkretna razrada za područje poljoprivrede i poduzetništva te njima srodnih djelatnosti. Zato je u prvom dijelu Razvojnoga projekta obrađen Regionalni operativni program Međimurske županije. Taj je dio više upućen čelništvu općine. Također je bilo potpuno jasno da je obrađivano područje uglavnom ruralno te da se, stoga, ukupan njegov razvoj mora osmišljavati kao ruralni razvoj utemeljen na iskustvima razvijenih zemalja, čija su ruralna područja danas već visoko razvijena i poželjna jednako za stanovanje, kao i za pokretanje gospodarskih djelatnosti. Zato je u prvom dijelu Razvojnoga projekta obrađen ruralni razvoj i iskustva razvijenih zemalja u ruralnom razvoju. I taj je dio više upućen čelništvu općine koja će i provoditi ovaj projekt.

1.1 Važnost lokalnog razvoja

Institucionalna sposobnost za promicanje društveno - ekonomskog razvoja i upravljanje tim razvojem na razini lokalne uprave u Republici Hrvatskoj od sve je veće važnosti. Vlada Republike Hrvatske izjavila je da se obvezala da će promicati regionalni razvoj. U tom je cilju, a u skladu s načelom supsidijarnosti, jedan broj nadležnosti i administrativnih funkcija središnje države decentraliziran na županije i općine.

1.2 Općina ima značajne potencijale; također i probleme

Razvojni potencijali Općine su značajni, a ponajviše se očituju u razvoju ruralnog turizma. Nažalost, takvi su i problemi s kojima je ona suočena. Nedostatak privatnih investicija te nezadovoljavajuća fizička, ekonomska i socijalna infrastruktura značajke su Općine.

1.3 Projekt ukupnog razvoja kao plan je neophodan

Velik broj poslovnih subjekata kao i veći dio opće populacije općine živi sa niskim prihodima. Općini je neophodan sveobuhvatan razvojni plan koji je sastavni dio ovog izvješća. Plan je nazvan Projekt ukupnog razvoja za Općinu (PUR). PUR je prvi sveobuhvatni razvojni plan koji je osmišljen od strane Općine i svih njezinih aktera u suradnji (uglavnom putem predstavnika u općinskom partnerskom odboru). PUR Općine produkt je stanovništva Općine. Plan sadrži direktne reference na nacionalne razvojne prioritete i problematiku, ali je primarno orijentiran na dobrobit stanovnika i poduzetnika Općine Sveti Juraj na Bregu.

1.4 PUR će se koristiti za privlačenje investicija u Općinu

PUR je zamišljen kao instrument koji će omogućiti Općini da strateškim i usklađenim razvojnim planom nastupa prema različitim donatorima i investitorima, uključujući Vladu RH, Županiju, Europsku Komisiju te niz drugih bilateralnih ili multilateralnih donatora. Kratkoročno, cilj je PUR-a da omogući Općini efikasno i ekonomično pristupanje programima ministarstava Republike Hrvatske, predpristupnim fondovima Europske unije (CARDS program, ISPA, SAPHARD, IPA...) te strukturnim fondovima EU.

1.5 PUR će stvoriti poticajno i plodonosno okruženje

PUR uključuje identifikaciju glavnih razvojnih prioriteta i bit će proveden uglavnom putem projekata javnog sektora koji će omogućiti, potaknuti i zaštititi rast i razvoj privatnog i civilnog sektora. Razvoj privatnog sektora stvorit će «bogatstvo» i nove vrijednosti. Razvoj civilnog sektora izgradit će snažno i slobodno demokratsko društvo.

1.6 PUR se koncentrira na izgradnju infrastrukturnih programa i projekata

PUR će stvoriti poticajno i povoljno okruženje prvenstveno kroz projekte fizičke, ekonomske i socijalne infrastrukture koja je potrebna da bi se uklonile identificirane razvojne blokade u Općini te da bi se omogućilo i potaknulo privatni sektor i civilno

društvo na realizaciju komercijalnih i socijalnih razvojnih mogućnosti i potencijala Općine. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata uključuju: širenje vodoopskrbne mreže, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, razvoj cestovne mreže, unapređenje i modernizacija sustava obrazovanja, potporu mreži udruga te savjetodavnu potporu poduzetničkoj zajednici. Krajnji cilj ovakvih projekata je razvoj temeljnih resursa Općine te izmjena strukture i baze koja će dovesti do razvoja novog i vitalnog poduzetničkog modela Općine .

1.7 Javni sektor je važan

PUR će biti, barem tijekom prvih godina njegove provedbe, vođen od strane javnog sektora, a fokusirat će se na davanje potpore privatnom sektoru u razvoju komercijalnih aktivnosti koje povećavaju ukupno ekonomsko bogatstvo. Drugi fokus PUR-a bit će davanje potpore civilnom društvu u razvoju participativne i slobodne demokracije i stvaranju sustava socijalne podrške koji povećavaju ukupno društveno bogatstvo i dobrobit.

1.8 PUR započinje s vizijom i strategijom, ali projekti su ključni

Dogovorena vizija razvoja do 2020.. godine koncentrira se na smanjenje nezaposlenosti i povećanje životnog standarda kroz poticanje ekonomskih aktivnosti baziranih na održivom korištenju prirodnih resursa, tradiciji i među-sektorskom partnerstvu.

2. NAŠA VIZIJA ZA 2020.

2020. godine Općina će biti centar razvoja ruralnog turizma te malog i srednjeg poduzetništva s domaćim i stranim poduzećima te velikim udjelom novo-dodane vrijednosti. Te će tvrtke zapošljavati velik broj obrazovanih u poboljšanim općinski i županijskim obrazovnim institucijama. Općina će biti poznata po turističkim vrijednostima i ponudi, čistom okolišu, komercijalnoj poljoprivredi i organskim poljoprivrednim proizvodima koji će se u 2020. prodavati širom Europske Unije. Životni standard stanovništva Općine poboljšat će se do 2020. i približiti europskom prosjeku. Općina će također biti poznata po svojim nastojanjima da zaštiti okoliš i koristi prirodne resurse Općine na pravilan i održiv način. Većina tog uspjeha bit će rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Općina i Općinski partnerski odbor dogovorili su i formulirali četiri ključna razvojna cilja na bazi vizije Općine:

1. Jačanje gospodarstva temeljenog na razvoju ruralnog turizma na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti.
2. Izgradnja infrastrukture koja je nužna za razvoj poduzetništva i mudro gospodarenje okolišem.
3. Intenzivan razvoj i modernizacija obrazovnih sustava.
4. Razvoj socijalne infrastrukture sa ciljem poboljšanja položaja osjetljivih grupa društva.

2.1 Specifični projekti koji će provesti viziju u djelo i koji se smatraju prioritetnima za Općinu uključuju:

Ekonomska infrastruktura

- **Uspostava centra za novu tehnologiju u Općini** - Centar će voditi u prvim trenucima lokalna Razvojna agencija, bit će potrebno izraditi studiju provedivosti i poslovni plan centra koji će uključivati i srednjoročnu strategiju za financiranje nakon potpore od strane EU.
- **Osnivanje novinskih brošura (newsletter-a) i programa obuke za stanovnike ruralnih područja** o vrstama aktivnosti koje primaju podršku Vlade RH i Europske Komisije.
- **Razvoj integriranog projekta oko ideje Seoskog turizma u općinama** uključujući ruralni turizam i aktivnosti generiranja prihoda.
- **Grant sheme za grupe proizvođača** kao što je Udruga povrćara, mljekara, voćara, ljekovitog bilja koja nastoji omogućiti usluge svojim članovima.
- **Uspostava i razvoj poduzetničkih zona.**
- **Tehnička podrška upravljanju poslovnim zonama, mini regionalnom marketingu i privlačenju stranih ulaganja** u poslovnim zonama.

Fizička infrastruktura

- **Projekt infrastrukture (odvodnja) Općine** koji implicira rješavanje sustava za sva naselja .
- **Projekt modernizacije cestovnih** pravaca svih područja Općine.

Socijalna infrastruktura

- **Informativno pravni centar.** Da bi imao pristup vladinim programima, Centar mora postati akreditirani centar pravne pomoći te potražuje podršku kako bi se pripremio za akreditaciju i razvoj programa, a sa ciljem postizanja tog statusa.
- **Podrška nevladinim udrugama.** PUR će istražiti načine za veću uključenost građana u odlučivanje.

2.2 Provedba PUR-a

Izabrani Općinski predstavnici u vijećima te općinska izvršna tijela središte su PUR provedbe. Jedinica za provedbu programa (Programme Management, Razvojna agencija), bit će formirana sa zadatkom koordinacije PUR provedbe. Glavni zadatak Jedinice je uspostava prikladnih upravljačkih i koordinacijskih mehanizama kao i priprema natječajnih procedura u skladu s hrvatskim, EU i zahtjevima drugih potencijalnih donatora.

Jedinica će, također, biti zadužena za efikasnu komunikaciju između Općinskog vijeća te Jedinice za provedbu ROP-a Međimurske županije i drugih aktera u procesu. Pored Općinskog vijeća, Jedinica za provedbu projekta je najvažnije tijelo PUR-a i provedbe. Ovaj odbor je novi instrument uspostavljen tijekom PUR pripreme i ostat će jedan od najvažnijih elemenata u procesu implementacije PUR-a.

Ostale važne institucije koje će biti uključene u PUR provedbu uključuju nevladine udruge i lokalne organizacije te naravno privatni sektor kojeg se može smatrati glavnim pokretačem održivog generiranja bogatstva i radnih mjesta. Konkurentno gospodarstvo tada treba dovesti u poziciju da generira nova radna mjesta na temelju vlastite konkurentnosti, a ne programa poticanja zapošljavanja. Niti privatni niti civilni sektor Općine trenutno nisu naročito dobro organizirani, ali su oba u potpunosti zastupljena u partnerstvu i smatraju se glavnim partnerima u PUR provedbi.

2.3 Financiranje PUR-a

Načini i izvori financiranja često su isključiva točka interesa u planiranju razvoja. To je nepoželjno i opasno, jer je na Općini da zadrži kontrolu nad razvojnim procesima i temama kako bi privukla financiranje u projekte koji podržavaju općinsku razvojnu strategiju. Može se reći da postoji konkurencija među fondovima kao što postoji i konkurencija među donatorima i donatorskim organizacijama u potražnji za «dobrim projektima». Dobri projekti su oni prioritetni projekti koji generiraju razvoj u onom smjeru koji definira dogovorena strategija. **Stoga strategija treba usmjeravati financiranje, a ne obrnuto.** U Hrvatskoj je situacija s financiranjem relativno dobra, unatoč visokim razinama zaduživanja od strane Vlade. Trenutna je procjena da je potrebno za razvojne projekte u Općini oko 10 milijuna eura za razdoblje od

slijedećih 10 godina. Ova je procjena skromna i ne uključuje potencijal privatnih investicija te investicija nevladinog sektora.

Inicijalna financijska podrška Europske Komisije za provedbu PUR-a iznosi oko 500 tisuća eura koji će biti vjerojatno na raspolaganju za ključne prioritetne projekte. Apsorpcijski kapacitet Općine je trenutno nedovoljan i morat će se razviti kako bi se iskoristilo sve fondove koji su na raspolaganju što efikasnije i ekonomičnije. U tom je smislu od presudne važnosti izgradnja kapaciteta Općine i relevantnih provedbenih institucija što će se djelomično realizirati putem provedbe PUR-a, a djelomično kroz druge razvojne programe inicirane i sponzorirane od strane Vlade.

S obzirom na ograničeni financijski kapacitet Općine kao i velikog broja jedinica lokalne samouprave, strategija je financiranja pristupiti što većem broju međunarodnih donatorskih institucija kao što su: Europska Unija, Svjetska Banka, USAID, DFID te bilateralni donatori. Cilj je iskoristiti inicijalna sredstva Europske Komisije stavljena na raspolaganje u svrhu privlačenja i maksimiziranja učinka drugih izvora kao što su državni proračun i ostali multilateralni i bilateralni donatori. Prema potrebi, Općina će sudjelovati u financiranju materijalnim i nematerijalnim doprinosom. Dugoročno, cilj je razviti oporezivu bazu Općine, kako bi se smanjila ovisnost o državnom proračunu i stranoj asistenciji. Opće poznata je činjenica da svaki donator ima specifične zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni da bi se ostvarila financijska asistencija. U načelu, projekti koji se predlažu donatoru moraju biti određenog tipa, ali također i u potpunosti opravdani što podrazumijeva sukladnost s dogovorenim razvojnom strategijom područja u kojem se nalaze te opravdanje pozitivnom procjenom provedivosti / ekonomskom analizom (feasibility study / cost-benefit analysis). Taj zadatak pripreme PUR-ovih projekata biti će odgovornost Općinske uprave.

3. OPĆI PODACI O OPĆINI SVETI JURAJ NA BREGU

Općina Sveti Juraj na Bregu nalazi se na zapadu središnjeg dijela Županije, graniči sa susjednim općinama Štrigova, Gornji Mihaljevec, Nedelišće, Šenkovec, Selnica te Gradom Čakovcom. Površina Općine Sveti Juraj na Bregu iznosi 30,17 km² i po površini pripada općinama srednje veličine u Županiji. U devet naselja živi ukupno 5.090 stanovnika (2011. g.) pa po broju stanovnika zauzima šesto mjesto u Županiji.

Ime županije	Grad ili općina	Ime grada/općine	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Žene u fertilnoj		Radno sposobno stanovništvo	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
								Svega (15-49 godina)	od toga 20-29 godina							
Međimurska	Općina	Sveti Juraj na Bregu	5.090	369	847	1.034	1.165	-	-	3.599	877	644	251	38,6	75,3	17,2

Izvor: DZS

Gustoća naseljenosti Općine iznosi 175 st/km² što je natprosječna vrijednost u usporedbi s gustoćom naseljenosti Županije - 164,3 st/km², pa je Općina Sveti Juraj na Bregu jedan od najgušće naseljenih prostora Međimurja. Spada u prosječne, odnosno srednje velike općine u Županiji te čini 2,92% ukupne površine Županije.

Klimatske pojave Općine ne prate se i ne bilježe, stoga se one približno mogu poistovjetiti s klimatskim obilježjima Županije koje se bilježe u meteorološkoj stanici Pušćine. Prema karakteristikama reljefa i ljudskom djelovanju, u strukturi Općine Sveti Juraj na Bregu **razlikuju se tri dominantne namjene površina:**

- šume 1275,10 ha 42,27%
- poljoprivredno zemljište 1195,70 ha 39,63%
- naselje (i infrastruktura) 546,00 ha 18,10%
- ukupno 3016,80 ha 100%

3.1 Naseljenost Općine

Naselja Općine Sveti Juraj na Bregu pripadaju tipologiji naselja Gornjeg Međimurja uvjetovanog reljefom i prirodnim okruženjem, a osnovna karakteristika ove tipologije je disperznost u naseljenosti prostora. Uspoređujući naselja međusobno, u toj karakterističnoj tipologiji, može se uočiti izvjesna razlika među njima - "kompaktnost" i zgusnuta izgrađenost izraženija su u Malom Mihaljercu i Frkanovcu. Od 9 naselja Općine, njih 5 pripada redu naselja do 500 stanovnika, a ostala 4 broje do 1000 stanovnika. Naselje s najvećim brojem stanovnika je Lopatinec, najvećom površinom Zasadbreg, najgušće naseljenim i s najvećim indeksom rasta je Brezje, a stanova za stalno stanovanje imaju najviše Lopatinec i Zasadbreg.

Razvoj, obilježja i struktura izgrađenog prostora naselja Općine Sveti Juraj na Bregu uvjetovani su utjecajem Čakovca kao gravitacionog središta, a posljednjih dvadesetak godina doživjela su značajnu transformaciju. Gravitaciono područje grada Čakovca s radijusom zone utjecaja do 5 km u kojoj se nalaze naselja ove Općine, najizraženije se ogleda u demografskim karakteristikama. Usporede li se demografska obilježja naselja Gornjeg Međimurja s demografskim obilježjima naselja Općine Sveti Juraj na Bregu, bitna razlika među njima je rast broja stanovnika u naseljima smještenim u južnom dijelu Općine (Brezje, Mali Mihaljevec, Lopatinec), a posebno u onima uz prometnu os Štrigova-Čakovec. Snažan utjecaj Čakovca na dio prostora ove Općine uzrok je i niza drugih pozitivnih demografskih pojava.

Struktura zaposlenosti stanovništva ima tendenciju sve manjeg udjela poljoprivrednog stanovništva pa tako i obilježja naselja doživljavaju vidnu transformaciju od ruralnog ka urbanom tipu naselja.

Ime županije	Grad ili općina	Ime grada/općine	Spol	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Žene u fertilnoj		Radno sposobno stanovništvo	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
									Svega (15-49 godina)	od toga 20-29 godina							
Međimurska	Općina	Sveti Juraj na Bregu	sv.	5.090	369	847	1.034	1.165	-	-	3.599	877	644	251	38,6	75,3	17,2
Međimurska	Općina	Sveti Juraj na Bregu	m	2.545	185	436	533	602	-	-	1.866	366	243	69	37,3	60,8	14,4
Međimurska	Općina	Sveti Juraj na Bregu	ž	2.545	184	411	501	563	1.266	360	1.733	511	401	182	40,0	90,8	20,1

Tabelarni prikaz o načinu korištenja stanova u Općini i naseljima posebno, ukazuje na veliki udio stanova za povremeno stanovanje u ukupnom stambenom fondu. Posebno je izražen veliki udio takvih stanova u naseljima Dragoslavec i Vučetinec, gdje stanovi za povremeno stanovanje čine trećinu do čak polovicu stambenog fonda naselja. Takav odnos u strukturi izgrađenog stambenog fonda utječe na probleme izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture u tim naseljima.

3.2 Klima

Klima prostora Općine, jednako kao i šireg područja Međimurja ima karakteristike panonske, odnosno može se okarakterizirati kao kontinentalna.

Za razdoblje posljednjih 50 godina mogu se izdvojiti kao bitne značajke vruća ljeta i hladne zime. Godišnja amplituda doseže više od 50 stupnjeva – od -25°C zimi do $+30^{\circ}\text{C}$ ljeti.

Prijelaz iz zimskog u ljetni dio godine je brz. Proljeća su relativno topla, a česta proljetna pojava je mraz, nakon višednevnog toplog perioda.

Najčešći vjetrovi su sjeverni i južni, ali relativno male jačine.

Prosječna godišnja količina padalina iznosi 845 – 862 mm/m². Najviše padalina ima od mjeseca svibnja do srpnja, što odgovara vegetacijskom ciklusu ratarskih kultura.

Nizinski reljef, pogoduje pojavu magle, pa se ona često javlja zimi i u prijelaznim godišnjim dobima.

Najizraženije klimatske promjene u zadnjem desetljeću očituju se u općenitom povećanju prosječne zimske temperature, povećanju ekstremnih ljetnih temperatura, sniženju prosječne godišnje temperature i smanjenju godišnje količine i promjene režima padalina.

3.3 Reljef i tlo

Područje Općine Sveti Juraj na Bregu pripada mikroregionalnoj cjelini Međimurja koja razlikuje dvije reljefne cjeline - prostor niskih polja uz rijeku Dravu i starije - pleistocene te mlađe - holocene terase u sjevernom dijelu područja.

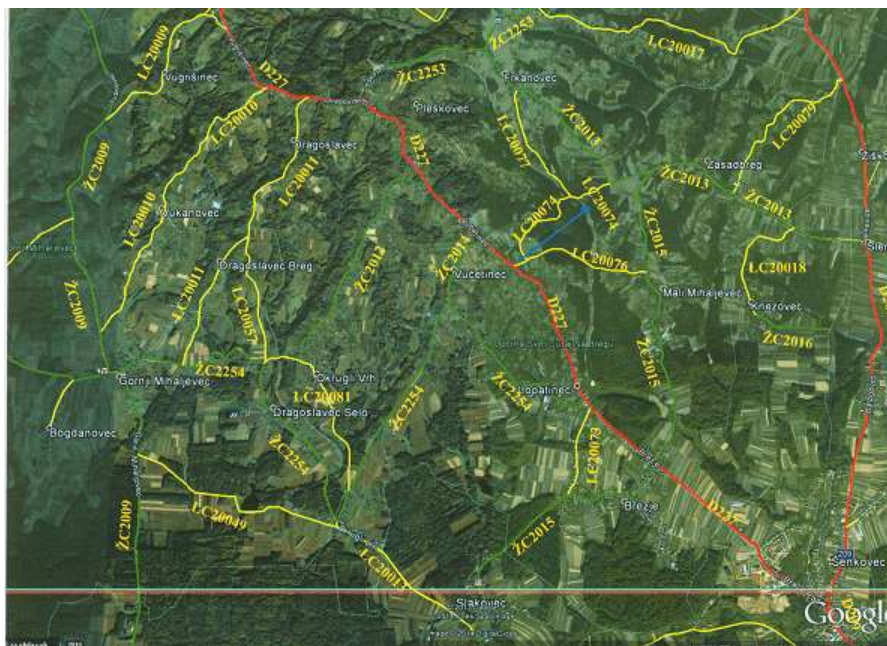
Geološka podloga sastoji se od naslaga lapora i laporovitih pješčenjaka.

Tektonski pomaci u razdoblju kvartara, uzrokovani najviše međudjelovanjem riječnih terasa Drave i Mure i te utjecaj riječnih nanosa, razlog su niza rasjeda,

U razdoblju kvartara formira se i osnovna visinska razlika područja. Čitav prostor blago je nagnut od zapada prema istoku i od sjevera prema jugu, odnosno od riječnih terasa prema dravskom poloju.

Značajne promjene u reljefu uzrokovane su, u drugoj polovini 20. stoljeća ljudskim djelovanjem i to najviše velikim tehničkim zahvatima izgradnje nasipa i hidroelektrana na Dravi koje su u potpunosti promijenile okoliš rijeke, odnosno onemogućile joj da dalje oblikuje okolni prostor.

Naselja Općine Sveti Juraj na Bregu dobro su međusobno povezana i uključena u ukupni prometni sustav Međimurske županije.

Jaić Consulting d.o.o.

3.4.1 Cestovni promet

Područjem Općine državna cesta D227 koja je glavna okosnica prometnog sustava Općine i na nju se vežu ostale županijske ceste. Na županijske ceste veže se mreža lokalnih i nerazvrstanih cesta (mjesnih ulica i poljskih puteva). Županijske i lokalne ceste su asfaltirane, s time da je profil lokalnih cesta ponegdje manje od 5,0 m. Stanovništvo Općine autobusnim je linijama povezano sa županijskim središtem.

Popis županijskih i lokalnih cesta na području Općine Sveti Juraj na Bregu		
Cesta	Naziv	Duljina (km)
2012	D227- Okrugli Vrh	2,738
2013	Frkanovec (Ž2253) - Zasadbreg- Krištanovec- N. Selo Rok (Ž2017)	4,178
2014	D227- Vučetinec (Ž2254)	0,918
2015	Ž2013 - M.Mihaljevec - Brezje - Slakovec - Nedelišće (D3)	5,553
2053	Pleškovec (D227)- Frankovec - Pleševica -Donji Zebanec -Zebanec Selo (Ž2005)	1,847
2054	G.Mihaljevec (Ž2009) -Dragoslavec Selo -Križopotje -Vučetinec - Rakovica (D227)	4,727
20010	D227- Vukanovec - Gornji Mihaljevec (Ž2009)	0,616
20011	D227 - Dragoslavec -Dragoslavec Breg - Gornji Mihaljevec (Ž2254)	1,810
20013	Dragoslavec Selo (Ž2254)-Okrugli Vrh -Križopotje - Slakovec(Ž2015)	0,589
20049	Gornji Mihaljevec (Ž2009) -Križopotje (L20012)	0,036
20073	Lopatinec (D227) - Brezje (Ž2015)	0,988
20074	Pleškovec (D227) -Ž2013	1,810
20076	Pleškovec (L20074) -M.Mihaljevec (Ž2015)	1,420
20077	Frkanovec (Ž2013)- Logožarec (L20074)	1,447
20079	Zasadbreg (Ž2013) -D209	2,163
20081	Dragoslavec Selo (Ž2254) -Okrugli Vrh (Ž2254)	1,858
UKUPNO km:		32,698

3.4.2 Željeznički promet

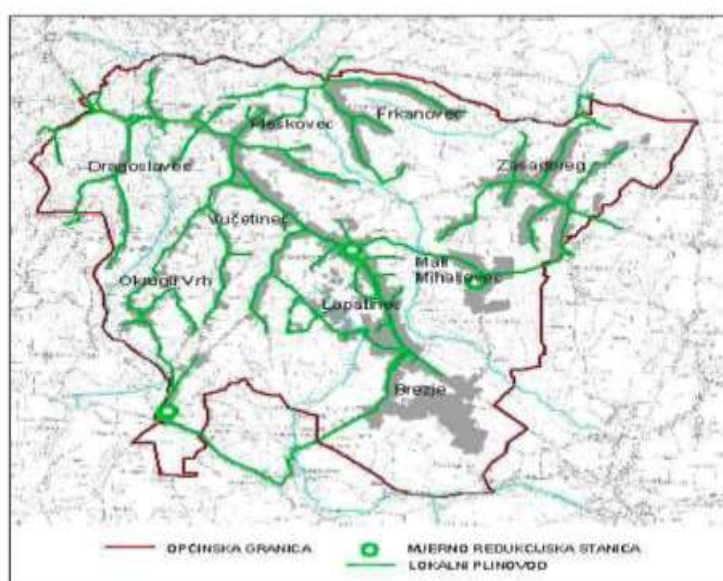
Na području Općine Sveti Juraj na Bregu ne postoji željeznički promet.

3.4.3 Plinoopskrba

Na području cijele Općine izvedena je plinska distributivna mreža čija trasa prolazi duž glavnih prometnica Općine. Napajanje mreže omogućeno je s dvije strane i to plinskim prstenom preko redukcijskih stanica u Lopatincu i Malom Mihaljevcu. Plinska mreža izvedena je od polietilena. Pritisak u plinskoj mreži je 3 bar-a, a redukcija na potrebni radni tlak plinskih trošila provodi se prije ulaska plina u samu građevinu. Na plinsku mrežu priključeno je 1.121 potrošača od kojih 1.061 domaćinstava i 60 pravnih subjekata.

Tablica: Plinski priključci			
Naselje	Domaćinstva	Pravni subjekt	Ukupno/naselje
Brezje	171	10	181
Dragoslavec	76	3	79
Frkanovec	68	1	69
Lopatinec	206	13	219
Mali Mihaljevec	75	6	81
Okrugli Vrh	59	4	63
Pleškovec	92	13	105
Vučetinec	145	4	149
Zasadbreg	169	6	175
Ukupno	1.061	60	1.121

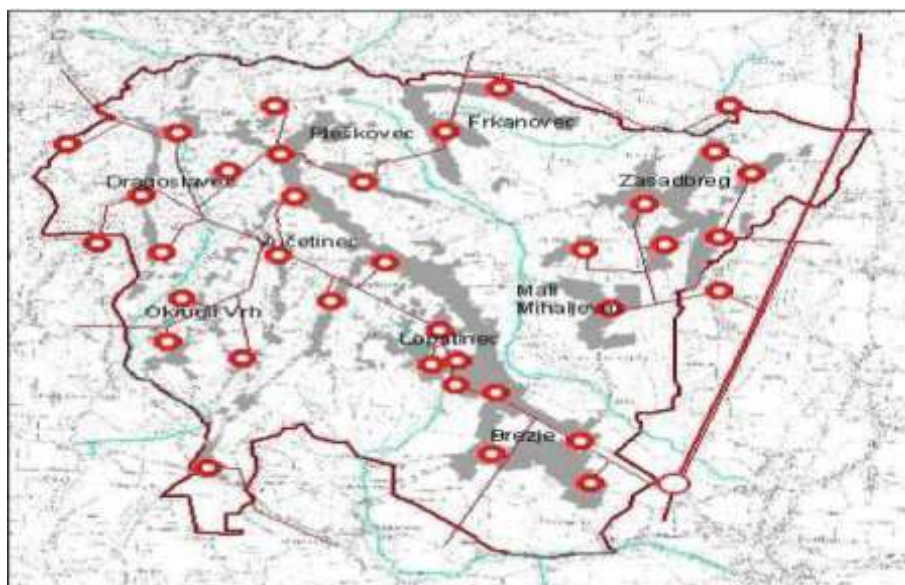
Kartogram plinoopskrbe

3.4.4 Elektroenergetika

Područje Općine Sveti Juraj na Bregu opskrbljuje se električnom energijom iz mreže preko 33 trafostanica naponskog nivoa 10/0,4kV. Ukupna instalirana snaga postojećih trafostanica iznosi 3.950 kW.

Područje Općine pokriveno je mrežom zračnih i kabelaških vodova tako da se nove potrebe za električnom energijom mogu kvalitetno i brzo riješiti.

----- OPĆINSKA GRANICA

* TSIGKV
O TS35/10KV

----- DALEKOVOD 10KV
----- DALEKOVOD 35KV

3.4.5 Odvodnja otpadnih voda

Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine još nije uspostavljen. Javni sustav odvodnje načelno je određen kao razdjelni, a planira se samo za dijelove Općine, pri čemu se dijelovi sustava planiraju spojiti na postojeći uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Čakovec, te planirane Erkanovec - Merhatovec, Pleškovec i Okrugli Vrh - Gornji Mihaljevec.

Izgradnja sustava odvodnje sanitarno-fekalnih voda planira se fazno, uz uvjet da se izgrađeni dijelovi kanalizacije ne mogu početi koristiti prije puštanja u rad odgovarajućeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, na koji će se otpadne vode ispuštati.

Na područjima za koja će sustav odvodnje i pročišćavanja sanitarno-fekalnih otpadnih voda biti u funkciji obavezno je priključenje korisnika na mrežu odvodnje, a septičke i sabirne jame je potrebno ukinuti i sanirati teren.

3.4.6 Vodoopskrba

Na području Općine izgrađena je vodovodna mreža u svim naseljima, a trase opskrbnih cjevovoda naselja u pravilu se poklapaju s trasama prometnica. Na javnu vodovodnu mrežu priključeno je 85% domaćinstva Općine. Ispravnost vode za piće iz javne vodovodne mreže kontrolira laboratorij Međimurskih voda.

Za vodoopskrbu naselja u Općini Sveti Juraj na Bregu koristi se vodocrpilište «Nedelišće», a područje Općine spada u III. vodoopskrbnu zonu Međimurja.

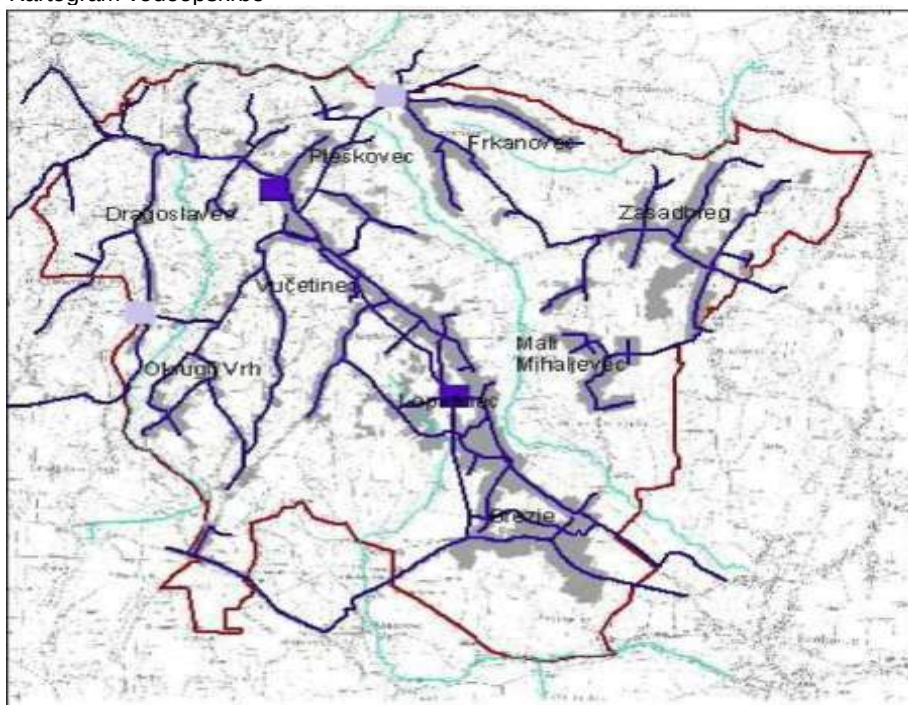
Na području Općine postoje tri vodospremna prostora: vodosprema «Mohokos» kapaciteta 750 m³, «Lopatinec» kapaciteta 750 m³ i vodosprema «Dragoslavec».

Ukupna dužina mreže je 85.030 m', sa 429 hidranata i 89 zasunskih okana.

Godišnja potrošnja vode je 222.484 m³.

Tablica: Naselja sa brojem priključaka i potrošnjom vode u 2013.g.				
Naselje	Domaćinstva		Pravni subjekt	
	Broj priključaka	Potrošnja m ³	Broj priključaka	Potrošnja m ³
Brezje	201	30.771	6	844
Dragoslavec	238	15.925	2	39
Frkanovec	135	13.355	4	38
Lopatinec	354	40.135	13	3.912
Mali Mihaljevec	109	14.034	6	5.669
Okrugli Vrh	163	18.232	1	45
Pleškovec	218	17.273	14	1.911
Vučetinec	281	26.099	3	2.321
Zasadbreg	316	31.447	6	434
Ukupno	2.015	207.271	55	15.213

Kartogram vodoopskrbe

3.4.7 Gospodarske djelatnosti

Prostor - njegove prirodne karakteristike i resursi čine aktivnosti, a specifičnosti prirodnih osobitosti održavaju se u razvoju, načina života te korištenju prostora. Brežuljkasti predio kojeg čine krajnji obronci Alpa čine ovaj prostorno manji dio Županije posve različit od preostalog dijela – od krajobraznih i prirodnih obilježja do specifičnosti ljudskog djelovanja i tipologije naseljenosti.

Prema statističkim pokazateljima o dnevnim i tjednim migrantima uočljivo je da je vrlo veliki broj aktivnih stanovnika Općine koji obavljaju zanimanje orijentiran na mjesto rada u drugoj općini ili gradu. Od ukupno 2.760 osoba aktivnog stanovništva koje obavljaju zanimanje njih 1.164 ili 42 % dnevno putuje na posao u drugo naselje druge općine ili grada.

Na području Općine Sveti Juraj na Bregu u 2014. godini djeluje 45 aktivnih poduzeća i 37 obrta.

Promocijom međimurskog vinogorja i osnivanjem trase vinske ceste koja dijelom prolazi i Općinom Sveti Juraj na Bregu, stvaraju se začeci turizma – nove gospodarske grane u ovoj Općini koja bi se trebala oslanjati na atraktivnosti krajobraza, seoska domaćinstva s tradicionalnim načinom života i na kvalitetnu ugostiteljsku ponudu. Sadašnja ugostiteljska ponuda i razina njezine kvalitete zadovoljavajućeg su standarda na kojem bi se trebao bazirati daljnji razvoj ugostiteljstva i turizma ovog dijela Županije.

Poljoprivreda

U ukupnoj strukturi poljoprivrednog i šumskog zemljišta Općine, najzastupljenije su oranice 35,5%, slijede šume s 28% i voćnjaci s 15,5% a u preostalom dijelu sudjeluju livade, vinogradi, pašnjaci i ostalo. U usporedbi sa strukturom poljoprivrednog zemljišta u Županiji uočava se znatno veći udio šuma, vinograda i voćnjaka a manji udio oranica.

TABLICA: Struktura zemljišta u ha

katastarska općina	STRUKTURA ZEMLJIŠTA POVRŠINA U HA										POSJEDI	
LOPATINEC	675,04	0,00	383,06	138,25	183,65	11,62	473,50	0,00	124,29	1989,41	12757	2782
ZASADBREG	389,48	0,00	82,56	20,92	109,98	4,46	358,59	0,00	61,39	1027,38	7837	2348
SV.JURAJ /BREGUI	1064,52 35,5%	0,00	465,62 15,5%	159,17 5%	293,63 10%	16,08	832,09 28%	0,00	185,68 6%	3016,79 100%	20594	5130

U Općini ima 825 aktivnih poljoprivrednih stanovnika što u ukupno broju aktivnih iznosi 26,6% pa ako usporedimo broj ljudi koji se uzdržava od poljoprivrede sa prosječnom veličinom posjeda koji iznosi 0,61 ha, s prosječnom veličinom čestice od 0,15 ha - to ukazuje na postojeće stanje koje bi bez značajnih promjena bilo neodrživo za budući razvoj ovog prostora.

Znakovita je usporedba dva međusobno povezana podatka - udio poljoprivredno aktivnog u ukupno aktivnom stanovništvu (iznosi 26,6%) te omjer uzdržavanog poljoprivrednog i ukupno uzdržavanog stanovništva (144 prema 1.506). S obzirom da tek približno desetina uzdržavanih stanovnika od ukupno uzdržavanih pripada poljoprivrednom stanovništvu može se zaključiti da većinu aktivnog poljoprivrednog stanovništva čine staračka poljoprivredna domaćinstva, zasnovana na tradicionalnoj poljoprivredi bez nekih mogućnosti za transformaciju i razvoj.

U Općini Sveti Juraj na Bregu evidentirano je sedamnaest građevina za uzgoj peradi – pilića, a procjenjuje se da se u njima tovi oko 220 000 komada u jednom turnusu što godišnje znači 1 100 000 – 1 320 000 kom.

Takav veliki udio ovih specifičnih građevina poljoprivredne namjene opravdava činjenica da je uvjet za razvoj ostalih grana poljoprivrede ograničen, a disperzna naseljenost ovih prostora omogućava smještaj tovišta na povoljnu udaljenost od građevinskog područja bez većih negativnih utjecaja na naseljena područja.

U Općini Sveti Juraj na Bregu prisutan je i uzgoj krupne stoke – muznih krava u pet farmi s ukupno oko 200 grla.

Neznatan je uzgoj svinja, evidentirana je samo jedna farma za uzgoj krmača.

U uzgoju vinograda i voćnjaka na okrupnjenim posjedima ima veliku važnost pa je tako pod vinogradima 159,17 ha te 465,62 ha površina pod voćnjacima. Glavnina površina pod vinogradima nalazi se u k.o. Lopatinec (138 ha) naspram samo 21 ha u k.o. Zasadbreg, a voćnjaka ima također znatno više u k.o. Lopatinec (383 ha) dok ih je u k.o. Zasadbreg 82 ha.

U posljednje vrijeme proizvođači vina u ovoj Općini ulažu velike napore u okrupnjavanje zemljišta pod vinogradima, u način njihove prezentacije u vidu izgradnje kušaona, čime se privlače posjetitelji na dijelu vinske ceste, što je početak turizma u ovom dijelu Županije.

Šumarstvo

Šume i šumsko zemljište zauzimaju 42,27% teritorija Općine. Sve šume i šumsko zemljište čine jedinstveno šumsko - gospodarsko područje. S šumama i šumskim zemljištem u državnom vlasništvu gospodare "Hrvatske šume". Na području Općine nadležna je Uprava šuma, Podružnica Koprivnica, Šumarija Čakovec.

Najzastupljenije šumske zajednice na području Općine su šume hrasta kitnjaka i običnog graba te šume iste šumske zajednice u varijetetu s bukvom. Šumski predjeli na području Općine međusobno su odvojeni te najčešće ugroženi zbog gradnje stambenih objekata, prometnica i komunalne infrastrukture. Isto tako šume hrasta kitnjaka i običnog graba zamijenjene su, posebno na terenima podložnim erozivnim procesima u području Pleškovca, Dragoslavca, Vučetinca, Frkanovca, Zasadbrega, sastojinama bagrema. U okolini naselja Zasadbreg, Brezje i Mali Mihaljevec na siromašno i kiselo tlo unesene su sastojine ariša. Uz potočne doline najčešće nalazimo topolu i johu. Značaj šuma je u njihovim ekološkim i društvenim funkcijama, odnosno značajne su kao zaštitni, športski, rekreacijski i turistički potencijal.

Uloga i značaj šuma u Gornjem Međimurju su višestruki, a najvažnija je njihova zaštitna uloga – zaštita tla od erozije.

Lov

Lovstvo je na području Međimurja uspješno organizirano unatrag trideset godina. Područje Županije podijeljeno je na 20 zajedničkih lovišta i jednim dijelom državno lovište.

Lovišta su koncesionirana na rok od 10 godina između 19 lovačkih društava i jednog trgovačkog društva.

U Općini Sveti Juraj na Bregu četiri lovne jedinice koriste teritorij Općine za lovno područje. Lovačka društva posjeduju jedno uzgajalište fazana i jedno hranilište divljači.

4. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Na teritoriju Općine nalazi se jedna osnovna škola u Pleškovcu s područnom školom u Zasadbregu koju je prema popisu iz 2013. godine polazilo 415 djece. Za djecu iz udaljenih naselja organizirani je prijevoz do škole. U srednje škole polazi 207 učenika.

U općini se nalaze dva vrtića u Lopatincu i Brezju s oko 100 polaznika. Dio djece predškolskog uzrasta polaznici su vrtića i u susjednim općinama i gradu Čakovcu. Zdravstvenu skrb za stanovništvo Općine vode dva tima ambulate opće medicine i jedan stomatološki tim smješteni u Pleškovcu.

U Pleškovcu se nalazi zgrada doma kulture „Jurica Murai“ u kojoj se odvijaju gotovo sve funkcije društvene infrastrukture. Ona je višenamjenska u punom smislu - služi za okupljanje članova udruga, za treninge stolnoteniskog kluba, za natjecanja i šahovske susrete. U dvorani društvenog doma održavaju se sve značajnije manifestacije: okupljanja građana, kulturne priredbe (mjesne i školske) te sportske priredbe. Svako od devet naselja ima i svoj društveni dom.

U Općini djeluje 39 udruga.

Organizirane su kao:

- sportska, vatrogasna, kulturna društva
- udruge žena, mladih, umirovljenika, branitelja

Vjerski život

Na području Općine Sveti Juraj na Bregu nalazi se jedna župa – Sveti Juraj na Bregu sa crkvom Sv. Jurja i župnim dvorom. Velika većina stanovništva je katoličke vjeroispovijesti. Vjerski obredi pored u crkvi Svetog Jurja održavaju se povremeno u kapelicama u Brezju i Zasadbregu. Povodom crkvenog blagdana Sv. Jurja - Jurjevo, 23. travnja, slavi se dan Općine kada se održava «prošćenje» - tradicionalni blagdan uz kojeg je vezano mjesno praznovanje sa sportskim natjecanjima.

Sport i rekreacija

Sportsko rekreativne aktivnosti odvijaju se u okviru sportskih klubova najčešće na nogometnim igralištima (Pleškovec, Zasadbreg, Brezje, Mali Mihaljevec i Vučetinec). Mali sportovi vezani su uz igralište uz Osnovnu školu i izgrađene sportske centre u Malom Mihaljercu i Vučetincu koji se sastoje od asfaltiranog igrališta za mali nogomet, rukomet, košarku,... Ta igrališta jezgra su sportskog i društvenog života stanovnika.

U Općini djeluju pet nogometnih klubova («Zasadbreg», «Venera» Pleškovec , «Mali Mihaljevec», «Hajduk» Brezje i «Vučetinec»).

Sportska društva organizirana su kroz:

- streljačko društvo «Zelenbor» - član 1. Hrvatske lige
- Sport za sve
- stolnoteniske klubove
- šahovski klub
- karate klub
- konjički klub

Kulturna i prirodna baština

Arheološka baština sa područja čitavog Međimurja do danas nije sustavno arheološki istražena. O arheološkim nalazima lokaliteta na području ove Općine, ne postoje dokumentirani podaci. Među lokalitetima možemo jedino izdvojiti područje oko župne crkve Sv. Jurja gdje su unutar cinktora pronađeni srednjevjekovni kosturni ukopi datirani 14-15.st. Današnja crkva Sv. Jurja izgrađena je na mjestu stare kapele Sv. Marije Lauretanske, a u neposrednoj blizini stare, srušene župne crkve koja je također bila posvećena Sv. Jurju. Ovi podaci govore da je potrebno arheološki istražiti i širi prostor oko sadašnje župne crkve sa cinktorom.

Graditeljska baština

Među nepokretnim kulturnim dobrima na području ove Općine zakonom su zaštićene građevine župne crkve i kurija župnog dvora. Visoki toranj i veliki volumen župne crkve Sv. Jurja koja je smještena na vrlo istaknutom mjestu na vrhu brijega, najvredniji je i najljepši akcent čitavog prostora Općine, ali i šire okolice

Osim spomenutog, veliki doprinos slikovitosti naselja i krajolika daje sitna arhitektura i javna plastika - kapelice, poklonci, pilovi i raspela. Najstariji primjeri stoje ovdje već više od 250 godina, a postavljeni na raskrižjima, uz puteve, izvan ili u naseljima važan su estetski akcent u doživljavanju prostora te imaju veliki značaj za lokalnu sredinu. Od tradicijske stambene arhitekture u Općini Sv. Juraj na Bregu ostalo je očuvano vrlo malo. Veću koncentraciju tradicijskih stambenih i gospodarskih objekata nalazimo u naselju Frkanovec, u predjelu zvanom Vodeni Vrh. Općenito govoreći, ruralna stambena arhitektura doživjela je velike promjene, naročito u posljednjim desetljećima prošlog stoljeća pa danas prevladava recentna arhitektura koja je često nastajala stihijski, bez određenog plana i propozicije gradnje. Preostali primjerci tradicijske gradnje danas su uglavnom u lošem stanju, zapušteni i propadaju, ali vrlo su vrijedni ambijentalni elementi naselja. Nepokretna graditeljska baština i javna plastika nedjeljivo je vezana uz neposrednu okolinu, ali i kraj u kojem je nastala. Stoga je važno, gdje je to još moguće, očuvati naslijeđene ambijentalne vrijednosti u naseljima, te uspostaviti harmoničan odnos novog i starog.

POPIS BAŠTINE NA PODRUČJU OPĆINE

Zaštićena graditeljska baština

Župna crkva Sv. Jurja i kurija župnog dvora - Prema važećem Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN69/99) Uprava za zaštitu kulturnih dobara u Zagrebu donijela je 09.04.2003.g. zajedničko Rješenje o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra za župnu crkvu i stari župni dvor, na temelju kojeg će se predmetno kulturno dobro s prostornim međama upisati u Registar kulturnih dobara RH.

Evidentirana graditeljska baština i javna plastika

Brezje

Kapelica Srca Isusovog – podignuta je oko 1900.g. na raskrižju u starom dijelu naselja.

Smještena je na zelenoj površini i okružena drvećem. Građena je šablonski poput mnogih drugih iz tog razdoblja sa zvonikom ispred glavnog pročelja.

Dragoslavec

Zidani stup tipa tabernakul – smješten na zelenom trokutu u blizini raskrižja ceste između Prekope i Pleškovca. Od izvornih elemenata pila (za koji se navodi da je 1841. već bio u lošem stanju), nije ostalo gotovo ništa. Današnji spomenik iz 1995. samo krutom formom stupa s četiri niše nalikuje na izvorni primjer gotičkog zidanog stupca. Pil tipa tabernakul – vrlo vrijedan kameni pil smješten u južnom dijelu naselja uz cestu za Dragoslavec Breg. Plohe tabernakula imaju plitke reljefe. Na kamenom križu navrh krovića uklesana je godina 1753. Svi elementi očuvani su u izvornom obliku.

Lopatinec

Raspelo iz 1891 .g. smješteno je u neposrednoj blizini kompleksa župne crkve, uz glavnu cestu sakriveno visokim drvećem. Prema natpisu već je 1929.g. temeljito obnovljeno. Marijin lik podno raspela je vrlo oštećen. Prije nekoliko godina je nestručno obnovljen pil sv. Antuna Padovanskog - nalazi se preko puta tradicijske građevine na kbr. 3. Kip sv. Antuna koji u naručju drži malog Isusa u literaturi se spominje 1736., dok je na bazi uklesana god. 1813.g. Višekratnim obnavljanjem pil je izgubio neke izvorne elemente. Smješten je na uzvišenom položaju uz cestu, a do njega vode betonske stube (teritorijalno spada u Lopatinec).

Mali Mihaljevec

Raspelo iz 1933.g. - smješteno na raskrižju u istočnom dijelu sela. Drveni Kristov križ pričvršćen je na betonski križ te ograđen drvenim plotom.

Okrugli Vrh

Kapelica Prečasnog Srca Marijina - smještena je na većoj zelenoj površini u naselju. Građena je vjerojatno u prvoj polovici 20.st., šablonski, uz primjenu neostilskih elemenata. Trafostanica i stup električne mreže narušavaju ambijent.

Drveno raspelo - smješteno u južnom dijelu naselja u Križopotju na raskrižju. Vrlo lijepo oblikovan drveni Kristov lik vjerojatno je recentnijeg datuma. Preko ceste je nova kapelica koja teritorijalno spada u Dragoslavec Selo.

Pleškovec

Kapelica na groblju – smještena na istaknutom mjestu usred groblja. Recentno je obnovljena njezina kompletna vanjština.

Zasadbreg

Raspelo iz 1905. - smješteno na raskrižju cesta u istočnom dijelu naselja. Betonski križ novijeg je datuma. Podno raspetog križa je Marijin lik. Kameno raspelo iz 1905. - smješteno je u središnjem dijelu naselja na zelenoj površini okruženo drvećem. U podnožju križa, uz Marjin lik, na bazi stoje sv. Antun i sv. Florijan te je isto ograđeno metalnom ogradom.

Prilikom evidencije graditeljske baštine na nekom području, vrlo važno mjesto pripada tradicijskoj stambenoj arhitekturi, uključujući i pomoćne gospodarske građevine. Iako tek vrlo rijetki, izuzetni pojedinačni primjeri ovakve arhitekture imaju status kulturnog dobra pa prema tome i zakonsku zaštitu. U izgledu krajobraza ništa manje nije bitna ni skromna tradicijska arhitektura koja gradi ambijente. Ovdje ćemo nabrojati neke od takvih primjera.

Dragoslavec

Kuća na kbr. 88 - tradicijska kuća drvene konstrukcije s ispunom od blata.

Frkanovec

Dvije tradicijske građevine - smještene u središnjem dijelu naselja te uvučene od glavne ceste. Pročelja su neožbukana.

Tradicijska kuća na kbr. 30 - smještena u predjelu Vodeni vrh. Pokrov je slamnati. Žbuka na pročeljima je prilično dotrajala, ali su ostali očuvani neki vrlo lijepi

dekorativni elementi. Pokraj nje je gospodarska građevina drvene kanatne konstrukcije i tradicijski stambeno - gospodarski kompleks - smješten u predjelu Vodeni vrh (preko puta kbr.26).

Primjer dobro obnovljene stambene građevine, prema konzervatorskim principima. U kompleksu su sačuvani i pomoćni objekti (spremišta, kokošinjac, kuružnjak).

tradicijska kuća na kbr. 26 - smještena u predjelu Vodeni vrh. Građena je 30.tih god. 20.st. Profilacije i ukrasni elementi iako oštećeni, ostrali su sačuvani iz doba gradnje.

Lopatinec

V. Nazora kbr. 38 - tradicijska stambena ruralna građevina s nišom na zabatnom pročelju. Građena je vjerojatno u prvoj polovici 20.st., a do danas je zadržala izvorne dekorativne elemente.

Mali Mihaljevec

Kuća u Ul. V.Nazora 20 - jednostavna stambena prizemnica građena oko polovice 20.st. Vanjština je nedavno primjereno obnovljena.

Okrugli Vrh

Pomoćna građevina - drvena kuća građena kanatnim sistemom ispunjenim blatom. Pokrov je slamnati. Smještena je u središnjem dijelu naselja, na zavoju ceste blizu dućana.

Zasadbreg

Tradicijska kuća iz 1922.g. - smještena u najstarijem dijelu sela. U vrlo je lošem stanju i napuštena, ali su ostali sačuvani, doduše oštećeni svi dekorativni elementi pročelja. Tradicijska kuća od opeke - nije ožbukana. Osnovni volumen dograđen je u dvorišnom dijelu, ali su sačuvani tradicijski elementi pročelja. Na zabatnom pročelju je niša s kipom.

Tradicijska prizemnica - dužim pročeljem okrenuta je ulici, a nastala je vjerojatno u prvoj polovici 20.stoljeća. Po profilacijama uličnog pročelja odaje dojam građanske kuće.

Tradicijska ruralna građevina - smještena u predjelu Jaguštinova. Izgrađena je 1923.g., a obnovljena i vjerojatno proširena 1936. (obje godine su na pročeljima). Pročelja su ukrašena jednostavnim, ali skladnim profilacijama.

Tradicijska građevina na kbr. 236 – smještena je na predjelu Markovčine. Pročelja do visine krovnog vijenca su neožbukana. Na zabatu okrenutom ulici je niša s kipom. Zajedno s gospodarskim građevinama čini ruralni kompleks.

Osim navedene evidentirane baštine, na području Općine možemo spomenuti i nekoliko objekata recentne izvedbe, koji nemaju neku umjetničku vrijednost, ali su važni urbanistički elementi.

Frkanovec

Kapela sv. Vida - ova nedavno dovršena kapela smještena je na istaknutom mjestu u sjeverozapadnom dijelu naselja.

Vučetinec

Kapelica sv. Križa - smještena je na raskrižju u zapadnom dijelu naselja Vučetinec. Uz prednje pročelje prigraden je zvonik.

Zasadbreg

Kapela BDM Kraljice mira - dovršena je 1996.g., a smještena u središtu naselja.

4.1 Prijedlog očuvanja i zaštite krajolika i baštine

Zaštita prirodnih vrijednosti trebala bi obuhvatiti sve vrijedne šumske, poljodjelske i zelene površine unutar naselja te zaštitu krajobrazu: prirodnog, kultiviranog, odnosno područja izrazitih prirodnih i krajobraznih vrijednosti. Osnovni cilj očuvanja vrijednih dijelova prirode, graditeljske baštine i krajobrazne strukture područja općine je da se očuva identitet Gornjeg Međimurja kojem geografski pripada općina. Krajobraz područja čine brežuljci, agrarni elementi, šume te vodene površine. Pojedini predjeli, i to najčešće oni pod šumama još uvijek su visokog stupnja prirodnosti. Osnovni cilj je da se upravo ti prirodni predjeli očuvaju u najvećoj mogućoj mjeri.

Uređenje prostora naselja

Posebnu pažnju treba posvetiti uređenju zelenih i rekreacijskih površina naselja te uređenju biciklističkih i pješačkih staza odvojenih od kolnika glavnih državnih i županijskih cesta.

U cilju zaštite graditeljske baštine potrebno je:

- vršiti neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine,
- poticati temeljne stručne i znanstvene obrade područja značajnih povijesnih cjelina naselja i prostora izrazitih krajobraznih, kulturno - povijesnih i estetskih vrijednosti,
- uspostaviti uravnoteženog odnosa između izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava – osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina radi očuvanja povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja i
- revitalizirati ruralne cjeline – otvaranje pozitivnog odnosa spram značajnih vrijednosti i poticanje brige za nacionalnu baštinu kod lokalnog stanovništva.

Očuvanje i zaštita krajolika:

- osigurati kvalitetni krajolik sa što većom uravnoteženošću i skladnošću s gospodarskog, socijalnoga, prostornog, ekološkog i kulturnog gledišta uz očuvanje identiteta područja
- vrednovanje karakterističnih i rijetkih uzoraka krajolika i zaštitu najkvalitetnijih krajolika kao dijela prirodne i kulturne baštine
- u procesu planiranja treba osigurati i zaštitu i primjereno uređenje krajobraznih područja specifičnih i jedinstvenih karakteristika
- očuvanje i unapređenje krajobrazne raznolikosti – izbjegavanjem pravodobne regulacije vodotoka, obnavljanjem vlažnih biotopa i ambijenata, sprečavanjem neplanske izgradnje na krajobrazno izloženim lokacijama
- očuvanje seoskih krajolika – razvitak seoskih prostora planirati da se osigura skladan socio-gospodarsko-kulturno-prostorni razvoj, uz oživljavanje seoskog gospodarstva i poticanje ruralnog stanovanja uz izgradnju društvene i komunalne infrastrukture
- građevinsko područje naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine (osobito oblik parcela, smještaj građevina te tradicijski i obiteljski vrt).

5. CILJEVI DRUŠTVENOG, KOMUNALNOG I PROMETNOG RAZVOJA

5.1 Razvoj Naselja

Ciljevi razvoja naselja su:

- jačati sustav središnjih naselja koji će biti sukladan teritorijalnom ustrojstvu Županije, u funkciji ravnomjernog razvitka - to znači uspostavu centara policentričnog razvoja koji se ostvaruje realizacijom proizvodnih i infrastrukturnih objekata koji pridonose razvitku manjih razvojnih središta u žarišta razvoja.
- istražiti problematiku pograničnih predjela i u tom prostoru razvijati odgovarajuće funkcije u manjim naseljima

5.2 Društveni razvoj

Predškolsko obrazovanje

- potrebno je razvijati proširenje mreže ustanova predškolskog odgoja, prioritetno u onim općinskim središtima u kojima oni nedostaju, kao i u onim naseljima koja imaju potpunu osnovnu školu

Osnovno obrazovanje

- u razvoju osnovnog obrazovanja treba težiti za uspostavom cjelodnevnog boravka djece u školama, a najprije to ostvariti za djecu nižih razrednih odjeljenja – u ostvarenju tog cilja i nadalje je potrebno razvijati mrežu škola izgradnjom novih ili preuređenjem postojećih škola.

Kultura

- na cjelokupnom prostoru Županije najizraženije su kulturno-umjetničke aktivnosti, čije djelovanje treba njegovati i poticati u okviru ogranaka kulturno-umjetničkih društava
- institucije knjižnica i čitaonica potrebno je osnivati i širiti u svim općinskim središtima

Sport

- značenje i razvoj športa potrebno je jačati stvaranjem boljih uvjeta i uvođenjem novih sadržaja koji se odvijaju tokom cijele godine - izgradnju sportskih dvorana vezati uz osnovne škole, te težiti ka njihovoj multifunkcionalnosti (pored sportskih aktivnosti namijeniti i kulturnom, društvenom, javnom životu stanovnika).

Zdravstvo

- težiti načelu kojim se provodi zdravstvena zaštita građana, a to je sveobuhvatnost, kontinuiranost i dostupnost primarne zdravstvene zaštite svim stanovnicima

5.3 Razvoj prometne infrastrukture

Uz ocjenu da je broj i kapacitet prometnica zadovoljavajući, daljnji razvoj prometa trebao bi teći ka održavanju i podizanju nivoa sigurnosti sudionika te osuvremenjavanju postojećih prometnih pravaca. U tom smislu potrebna je rekonstrukcija u vidu proširenja profila prvenstveno dionice sadašnje županijske ceste na mjestima gdje prolazi kroz naselja, radi odvajanja kolnog od pješačkog i biciklističkog prometa. To je posebno važno zbog povećanog broja djece kao sudionika u prometu na putu do škole.

Ciljevi gospodarskog razvoja trebali bi biti povezani s razvojem prometne infrastrukture, stoga bi prometnice u Općini Sveti Juraj na Bregu trebale biti u turističkoj funkciji pa prema tome i adekvatno opremljene turističkim oznakama.

Promet

Zbog značaja u prometnom sustavu Županije, PPŽ-e promjenjena je kategorija županijske ceste Čakovec-Štrigova (GP Banfi) u kategoriju državne ceste, a cilj razvoja prometne infrastrukture odnosi se na poboljšanje tehničkih karakteristika i standarda ove prometnice. To će se postići korigiranjem loših tehničkih elemenata i izgradnjom pješačkih staza, u naseljima i biciklističkih staza u predjelima, u kojima je prisutan intenzivan biciklistički promet u povezivanju naselja.

Telekomunikacije

U razvoju telekomunikacija primjena novih tehnologija dovela je do značajnog povećanja kapaciteta priključka, a dobra uspostava telekomunikacijskog sustava na pograničnom području i u ruralnom prostoru pridonosi sigurnosti i podizanju kvalitete života stanovništva.

5.4 Komunalne infrastrukture

Ciljevi razvoja komunalne infrastrukture trebali bi biti usmjereni u dva pravca:

- opremanje komunalnom infrastrukturom svakog domaćinstva
- osigurati potrebne kapacitete i rezerve u opskrbi energijom (plin, električna energija) kao preduvjet razvoja gospodarskih djelatnosti

Vodoopskrba

Iako je pokrivenost prostora vodoopskrbnim sustavom oko 90% ukupnog broja naselja, još uvijek određeni broj domaćinstava ne koristi vodu iz tog sustava u potpunosti pa je u narednom razdoblju osnovni cilj osigurati trajno, sigurno i kvalitetno opskrbljivanje vodom svih domaćinstava uz trajno praćenje kvalitete vode, zaštitu njezinih izvorišta, održavanje i unapređivanje sustava cjevovoda i uređaja. Budući da su vodotoci najugroženija kategorija okoliša, jer se koriste kao otvoreni kanali za ispuštanje otpadnih voda iz naselja, stočnih farmi, ispiranje poljoprivrednih strojeva i sl., u cilju njihove zaštite i zaštite okoliša je izgradnja sustava za odvodnju otpadnih voda s obaveznom izgradnjom uređaja za pročišćavanje. Cilj razvoja ovog dijela infrastrukturnog sustava je izgradnja lokalnog sustava kanalizacije uz izgradnju lokalnog pročištača bez obzira na količinu otpadnih voda. Vodotoci su u krajobrazu i unutar naselja vrijedan element kojeg je potrebno očuvati sa svim njegovim prirodnim elementima – vegetacijskim pojasom, oblikom korita, obala.

Energetski sustav

Razvoj elektroopskrbe usmjeren je na poboljšanje sigurnog prijenosa električne energije rekonstrukcijom elektroenergetskih mreža, modernizaciji trafostanica.

U plinoopskrbi je potrebno osigurati veći postotak priključenja na plinoopskrbnu mrežu sniženjem troškova te osigurati dovoljne količine plina i za ekstremne uvjete.

Zbrinjavanje otpada

Zbog još uvijek nezadovoljavajućeg zbrinjavanja otpada na području cijele Županije, osnovni cilj u rješavanju te problematike je korištenje prihvatljivih rješenja izgradnjom jedinstvene zajedničke sanitarne deponije za cijelu Županiju ili regiju.

Zbrinjavanje otpada obaveza je jedinica lokalne samouprave koje se u cilju rješavanja tog problema mogu međusobno udruživati. Izgradnja reciklažnog dvorišta na prostoru Općine Sv. Juraj na Bregu može se planirati isključivo za otpad iz Općine Sv. Juraj na Bregu, uz poštivanje prirodnih, geoloških, hidroloških uvjeta te Zakonom propisanih rješenja. Zabranjuje se dovoz i odlaganje otpada iz drugih država, županija i općina na teritoriju Općine Sv. Juraj na Bregu.

6. MJERE RAZVOJA OPĆINE SVETI JURAJ NA BREGU

6.1 SWOT analiza

Mogućnosti u razvoju Općine Sveti Juraj na Bregu	Prijetnje/ Opasnosti u razvoju Općine Sveti Juraj na Bregu
1. Dogradnja i proširenje infrastrukture 2. Razvoj turizma 3. Proizvodnja ekološki uzgoja hrane 4. Iskorištavanja svih elemenata eko proizvodnje za napredak općine 5. Rekonstrukcija i adaptacija područne škole Zasadbreg 6. Proširenje kanalizacije 7. Izgradnja pješačkih staza 8. Asfaltiranje ulica na području općine koje nisu 9. Izgradnja lokalnih mreža 10. Razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava 11. Razvoj vinogradarstva i voćarstva 12. Razvoj seoskog turizma 13. Razvoj lovnog turizma 14. Razvoj ekološkog turizma 15. Razvoj povijesnog turizma 16. Uređenje šetnica i biciklističkih staza 17. Razvoj obnovljivih izvora energije 18. Promoviranje općine 19. Dobra cestovna povezanost 20. Razvoj poljoprivrede u svim dijelovima 21. Postavljanje kanalizacije u svim dijelovima općine	1. Nedostatak planova i projekta 2. Nedostatak sredstva 3. Nedovoljna informiranost o raznim mogućnostima 4. Neriješena pravna pitanja vezana uz cestu za sanaciju 5. Nedovoljno financiranje lokalne samouprave 6. Loši zakonski akti 7. Razvoj gospodarstva mogao bi naštetiti okolišu i prirodi 8. Nedostatak tradicije u turizmu 9. Preveliki prirezi i ostala davanja 10. Premalo se uvodi tj. realizira javno – privatno partnerstvo 11. Izrada planova uništenja šuma 12. Uništenje šuma fekalijama 13. Nemogućnost dobivanja kredita bez hipoteke 14. Naplata potraživanja 15. Slaba organiziranost tržišta

22. Spajanje proizvodnje i turizma	
Prednosti i jakosti u razvoju Općine Sveti Juraj na Bregu	Nedostaci u razvoju Općine Sveti Juraj na Bregu
1. Dobar položaj općine zbog drugih Europskih zemalja (Slovenija, Austrija, Mađarska) 2. Blizina općine županijskom središtu 3. Veliki interes kupnje zemljišta i kuća na području općine i preseljenje radi jeftinijeg života 4. Pogodan geografski položaj 5. Riješen veći dio infrastrukture 6. Pogodan lokalitet općine za razvoj turizma 7. Razvoj gospodarske zone 8. Otvorenje radnih mjesta 9. Omogućeno zbrinjavanje djece u dječjim vrtićima 10. Briga za mlade, davanje stipendije studentima i sufinanciranje prijevoza djeci koja se školuju van općine 11. Pogodan prometni položaj 12. Gustoća naseljenosti 13. Pogodan reljefni položaj 14. Zemljopisni položaj, centar gornjeg dijela Međimurja 15. Očuvanje prirodnih vrijednosti 16. Mogućnost religijskog i kulturnog turizma 17. Dobro očuvan okoliš općine, nezagađen 18. Izgrađenost općine infrastrukturom 19. Razvoj lovnog turizma 20. Razvoj poduzetničke zone 21. Prevladavanje mladih ljudi koji su školovani i obrazovani 22. Mogućnost iskorištavanja ljepote za napredak u turizmu 23. Pomaganje udrugama i rad na njihovoj zastupljenosti 24. Educiranje stanovništva o mjestu 25. Sufinanciranje udruga 26. Pomoć općine privatnim firmama u njihovoj konkurentnosti 27. Konkurentnost u kvaliteti i pristupačnoj cijeni tradicijskih proizvoda 28. Razvoj povijesnog turizma 29. Rad na eko – proizvodima 30. Idealno područje za razvoj voćarstva 31. Razvoj seoskih gospodarstava 32. Razvoj eko turizma	1. Neobrađene poljoprivredne površine 2. Potreba za boljim marketingom u sektoru poljoprivrede 3. Slaba organiziranost gospodarstva i tržišta 4. Nedostatak događanja 5. Nepostojanje zadruga 6. Nepostojanje turističke institucije u općini 7. Nepostojanje kanalizacije 8. Slaba prometna povezanost (željeznica, autoput) 9. Slabo riješena infrastruktura 10. Oglašavanje o poslovnim mogućnostima 11. Nemogućnost zajedničkog predstavljanja na sajmovima 12. Nedovoljno promoviranje prirodnih bogatstava 13. Nedostatak financijskih pomoći 14. Premalo rada na suzbijanju sive ekonomije 15. Slabo održavanje cesta u zimsko vrijeme 16. Nepokrivenost ulične rasvjetle 17. Neizgrađenost prometne signalizacije 18. Nedefinirana turistička ponuda 19. Rad na crno 20. Zbog malog financijskog kapaciteta općine nemoguće je kadrovski popuniti općinu 21. Neujednačen razvoj svih naselja u općini 22. Neriješeni imovinski odnosi 23. Nezainteresiranost mladih za rad u udrugama

6.2 Strateški ciljevi i mjere

Prioritet 1. Uređenje komunalne infrastrukture

Mjera 1. Uređenje nerazvrstanih cesta

Mjera 2. Uređenje mjesnih domova

Mjera 3. Uređenje groblja

Mjera 4. Uređenje šumskih putova

Mjera 5. Uređenje pješačkih staza

Mjera 6. Uređenje kanalizacija

Prioritet 2. Razvoj turizma

Mjera 1. Razvoj ekološkog turizma

Mjera 2. Razvoj povijesnog turizma

Mjera 3. Razvoj lovnog turizma

Mjera 4. Razvoj seoskog turizma

Mjera 5. Razvoj kulturnog turizma

Mjera 6. Razvoj religioznog turizma

Mjera 7. Edukacija stanovništva u turističke svrhe

Prioritet 3. Razvoj poljoprivrede

Mjera 1. Razvoj vinogradarstva i unapređenje postojećeg

Mjera 2. Razvoj voćarstva

Mjera 3. Razvoj niskih poljoprivrednih kultura

Mjera 4. Razvoj ekološke poljoprivrede

Mjera 5. Uređenje poljoprivrednih putova i pristupnih mostova

Prioritet 4. Razvoj gospodarstva

Mjera 1. Izgradnja poduzetničke zone i unapređenje postojeće

Mjera 2. Izgradnja poduzetničkog inkubatora

Mjera 3. Dovršetak poduzetničke zone

Mjera 4. Edukacija stanovništva u sektoru gospodarstva i poduzetništva

Prioritet 5. Razvoj društvenih djelatnosti

Mjera 1. Razvoj postojećih udruga

Mjera 2. Rad na konkurentnosti udruga

Mjera 3. Educiranje stanovnika o općini

Mjera 4. Edukacija stanovnika o mogućnostima samozapošljavanja

Mjera 5. Uređenje postojećih dječjih i sportskih igrališta

Prioritet 6. Razvoj zaštite okoliša

Mjera 1. Razvoj sustava za praćenje zaštite okoliša

Mjera 2. Adekvatno saniranje gospodarskog otpada

Mjera 3. Postavljanje solarnih ploča

Mjera 4. Izgradnja kompostišta za adekvatno saniranje poljoprivrednog otpada

6.3 Projekti i prioriteti unutar Općine Sveti Juraj na Bregu

6.3.1 Prioriteti razvoja

- Izmjene i dopune Prostornog plana Općine Svetog Jurja na Bregu primjerenog daljem razvoju općine i njenih subjekata povoljnog za razvoj te očuvanje kulturne baštine i povijesnog vizualnog identiteta
- Izrada Studije razvoja Vinogradarstva te donošenje mjera za njegov kvalitetniji, brži i konkurentniji razvoj
- Izrada Studije razvoja seoskog turizma te načina kako objediniti sve resurse s ciljem jačeg turističkog razvoja Općine te donošenje mjera za njegov kvalitetniji, brži i konkurentniji razvoj
- Izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda s pročištačem i javne vodovodne mreže u svim naseljima općine
- Izgradnja gospodarskih zona predviđenih u PPU općine
- Obnova i adaptacija cesta i javne rasvjete

- Rekonstrukcija niskonaponske mreže zbog planiranih i aktualnih gospodarskih aktivnosti
- Obnova i adaptacija groblja i prostorija mrtvačnica
- Obnova adaptacija i izgradnja dječjih igrališta, škola i vrtića
- Izgradnja nogostupa i autobusnih ugibališta sa nadstrešnicama zbog sigurnosti djece i mještana
- Uređenje, adaptacija i izgradnja društvenih i mjesnih domova
- Sanacija kulturno povijesnih spomenika i sakralnih objekata
- Sanacija poljskih putova i pristupnih mostova
- Izrada projektnih dokumentacija i studija važnih za aplikaciju na resurse bespovratnih sredstava kao što su bespovratna sredstva za ulaganje u infrastrukturu iz predpristupnih programa (IPARD), sredstva resursnih ministarstava kao što je Ministarstvo Turizma i sva resursna ministarstva koja će objaviti natječaje vezane za jedinice lokalne samouprave i to po prioritetima iz ovog plana.
- Stvaranje sinergije kroz javno privatna partnerstva u svrhu kvalitetnije i brže realizacije prioritetnih projekata koji će donijeti povećanje broja zaposlenih u Općini Sveti Juraj na Bregu.
- Rekonstrukcija nerazvrstanih cesta na području Općine Sveti Juraj na Bregu.

6.3.2 Naselje Brezje

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Izgradnja prometnice – ceste UK-3 – nastavak iz gospodarske zone
2. Izgradnja kanalizacije i sanacija prometnice
3. Postaviti javnu rasvjetu na križanju državne ceste sa prilaznom cestom za gospodarsku zonu
4. Redovito održavanje kanala za odvodnju oborinskih voda
5. Redovito održavanje javne rasvjete

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Dogradnja – proširenje vatrogasnog doma i uređenje sanitarnog čvora

2. Odvodnja oborinskih voda kod kapelice i vatrogasnog doma
3. Zamjena krovišta na dijelu dječjeg vrtića
4. Izgradnja malog asfaltiranog igrališta za rukomet, košarku, klizanje i sl.
5. Uređenje prostora između vatrogasnog doma i nogometnog igrališta
6. Izraditi pano za preglednu kartu Brezja i oglase

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Pokrenuti postupak imenovanja ulica
2. Svake godine organizirati podjelu dječjih darova za najmlađe mještane
3. Pružiti pomoć udrugama kod realizacije njihovih programa
4. Pružiti pomoć socijalno ugroženim domaćinstvima
5. Nastaviti započetu suradnju sa MO BREZJE iz grada Sveta Nedjelja
6. Rješavati i druge potrebe u cilju poboljšanja uvjeta života u Brezju

6.3.3 Naselje Mali Mihaljevac

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Proširenje ulica koja nisu pod ingerencijom ŽUC-a i asfaltirati cijelom širinom nakon izgradnje kanalizacije
2. Asfaltirati stazu širine 2 m i dužine oko 40 m kod NK M.Mihaljevec
3. Sanirati odvodne jarke i kanalice te postavljanje novih kanalisa prema potrebi.
4. Šljunčanje poljskih putova gdje postoji potreba

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Priključiti na kanalizaciju sanitarne čvorove u domu kulture i NK Mali Mihaljevec
2. Uređenje i proširenje doma kulture sa pripadajućom kuhinjom i prostorijom VMO prema projektu
3. Izgradnja RKT kapelice
4. Postaviti keramiku pod nadstrešnicom kod igrališta.
5. Ishodovati dozvolu od ŽUC-a za postavljanjem autobusne nadstrešnice /gornji kraj/

6. Postaviti žičanu ogradu oko malog dječjeg igrališta i spomenika šumi.
7. Ofarbati postojeću žičanu ogradu na dječjem igralištu i stupove za reflektore na asfaltiranom igralištu
8. Popuniti i popraviti prema potrebi dječja igrališta sa igralima
9. Na krovšte doma kulture i DVD-a postaviti snjegobrane

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Otkup šume kako bi se moglo veliko nogometno igralište pomaknuti od ceste.
2. Organizirati sa udrugama prvomajske dane i dane Malog Mihaljevca
3. Organizirati održavanje javnih površina preko udruge mladih i udruge žena.
4. I dalje pomagati udrugama na način preuzimanja obaveze plaćanja struje, vode i plina.
5. Nabaviti sadni materijal, cvijeće i ukrasno bilje te tegle za uljepšavanje mjesta
6. Organizirati priredbu i podjelu dječjih darova
7. Internet u dom kulture

6.3.4 Naselje Okrugli Vrh

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Iskop kanala i šljunčanje svih nerazvrstanih cesta u naselju
2. Izvedba kanalizacije u cijelosti naselja „Okrugli Vrh“
3. Asfaltiranje svih nerazvrstanih cesta i iskop kanala kraj već asfaltiranih cesta
4. Rekonstrukcija niskonaponske mreže u cijelosti naselja Okrugli Vrh
5. Postaviti rasvjetna tijela na svim mjestima gdje nedostaju – prioritet: Dječja autobusna stajališta

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Priključak vode na SC Močvara
2. Izgradnja sanitarnog čvora i svlačionica na SC Močvara
3. Opremiti potkrovlje u društvenom domu za korištenje „Udruga žena“ kao radionicu

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Kupnja zemljišta za potrebe dječjeg igrališta od Krnjak Zvonka
2. Kupnja materijala za obnovu unutarnjih zidova u društvenom domu i SC Močvara

6.3.5 Naselje Pleškovac

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Rekonstrukcija niskonaponske mreže na banderama
15-4-159 do 23-4-159
43-3-159 do 41-3-159
2. Asfaltiranje ceste Čordava – Šerika, kao i ostalih Mohokos – Nopak, Julkova graba, Čurinova graba
3. U crtavanje ulica koje još nisu ucrtane
4. Postavljanje rasvjetnih tijela po ulicama i to na bandere
159-3-8 do 159-3-17
186-1-28 do 186-1-30
5. Šljunčanje puteva
6. Popravak udarnih rupa na asfaltu
7. Uređenje nadstrešnice u Čordavi, položiti tlakovce ili kulir ploče, nabiti daske, postaviti njihaljku i tobogan, zidati kamin
8. Preseljenje rasvjete sa 44-3-159 na 45-3-159
9. Iskop jaraka po potrebi
10. Uređenje i asfaltiranje ugla kod Domjanić Ivana kbr. 136 koji je svoj dio parcele dao općini kako bi se mogli lakše okretati kamioni i ostali sudionici u prometu
11. U Šeriki postaviti cijevi FI 40 na putu u župnikovu šumu
12. Završiti rekonstrukciju niskonaponske mreže prema Megličima – prilikom gradnje škole prekinut podzemni kabel

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Postavljanje putokaza za kbr.
2. Nabava trimera i agregata 2-2,5 Kw

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Održavanje turnira
2. Sudjelovanje na općinskim igrama
3. Podjela dječjih darova

6.3.6 Naselje Vučetinec

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Izgradnja hidrantske mreže do ŠRC Rogoznica i do pilane Škrobar
2. Uvođenje kanalizacije i sanacija cesta
3. Postavljanje javne rasvjete gdje je potrebno

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Završetak velikonogometnog igrališta i izgradnja objekta na ŠRC Rogoznica
2. Dogradnja vatrogasne garaže, uređenje tavanskih prostorija vatrogasnog doma i asfaltiranje djela površine oko vatrogasnog doma
3. Postavljanje oglasnih ploča po selu - 8 komada
4. Postavljanje pokaznih špigla gdje je potrebno
5. Postavljanje pokaznih tabla sa kućnim brojevima gdje je potrebno
6. Obnova i lakiranje klupa i stolova MO Vučetinec

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Uvođenje interneta u vatrogasni dom i kupnja informatičke opreme za potrebe udruga
2. Pomaganje udrugama

6.3.3 Naselje Zasadbreg

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Rekonstrukcija NN mreže u ulici Fadan i Habaj
2. Popunjavanje rasvjetnih mjesta
3. Sanacija udarnih rupa po svim ulicama i presvlačenje sa finim slojem asfalta gdje nije predviđena izgradnja kanalizacije
4. Uređenje jaraka i šljunčanje puteva
5. Izgradnja pješačko biciklističke staze nakon dovršetka izgradnje kanalizacije (glavna ulica)
6. Postavljanje putokaza sa kbr. na početku svake ulice

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Uređenje i opremanje prostorija VMO
2. Uređenje prostorija u područnoj školi nakon prekrivanja krovišta
3. Nadogradnja doma kulture
4. Opremanje kuhinje u domu kulture
5. Sanacija poda u domu kulture
6. Postavljanje klime u domu kulture
7. Asfaltiranje prilaza domu kulture i prilaza pomoćnoj kuhinji
8. Postavljanje trakastih zavjesa na prozore doma
9. Izgradnja spomenika braniteljima kod kapelice
10. Izgradnja autobusnog stajališta kod dućana „Metts“
11. Postavljanje nadstrešnica na autobusnim stajalištima
12. Izrada i postavljanje oglasnih ploča
13. Adaptacija i dogradnja prostorija NK „Zasadbreg 77“
14. Izgradnja asfaltiranog igrališta na starom terenu nogometnog kluba (mali nogomet, odbojka, tenis i dr.)
15. Uvođenje plina u prostorije kluba
16. Uređenje parkirališta kod nogometnog igrališta (šljunčanje i asfaltiranje)
17. Popunjavanje dječjeg igrališta sa rekvizitima i popravak dosadašnjih
18. Uređenje prilaza do prirodnog izvora vode „Curek“

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Kupnja zemljišta kod kapelice za potrebe mjesnog odbora
2. Sufinancirati odnosno pomoći svakoj udruzi kod realizacije njihovih programa

6.3.7 Naselje Lopatinec

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Postavljanje vodovodne mreže u radničkoj ulici
2. Modernizacija cesta
 - Ljudevita Gaja
 - Radnička ulica
 - Dio ulice Marka Kovača
 - Sanacija ulice Matije Gupca
 - Sanacija ulice I.L.Ribara
 - Sanacija Prvomajske ulice
 - Šljunčanje ostalih cesta – oko 100 metara kubičnih
3. Iskop odvodnih kanala prema potrebi
4. Vanjska rasvjeta prema potrebi
5. Kanalizacija po ulicama u Lopatincu

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

6. Izgradnja dva autobusna stajališta
 - Kod Kiša
 - Kod ulaza u ulicu I.L.Ribara
7. Dogradnja zapadnog dijela Doma mladeži
8. Izolacija sjeverne strane Doma mladeži
9. Ograda sa sjeverne strane Doma mladeži – susjed Jambrović
10. Uređenje dječjeg igrališta
 - Napraviti travnato nogometno igralište
 - Postaviti 4. novih sprava za djecu
 - Postaviti stupove i mrežu na odbojkaškom igralištu

- Zasaditi sadnice
- Dovršenje WC-a
- Dogovor oko ulaza sa susjedom Stjepanom Korunić

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Pomoć udrugama sela Lopatinca
2. Pomoć socijalno ugroženim obiteljima

6.3.8 Naselje Dragoslavec

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Sanacija puta (Zanjкова ulica)
2. Rasvjeta ulica – rekonstrukcija mreže (Zanjкова ulica, Majeričov breg)
3. Šljunčanje cesta
4. Asfaltiranje ulica – Črno selo – cca 300 m,
 - Prema Celingeru – cca 210 m
 - Preločko – cca 150 m
 - Pre Falušiji – cca 150 m
 - Prema Bregoviću – cca 300 m
 - Pre Štučko – cca 100 m
 - Grofovo – cca 150 m
 - Pre Šoparu – cca 150 m
5. Kopanje kanala uz cestu i uređenje bankina na općinskim putovima
6. Dugi vrh – prijedlog za preategorizaciju za županijsku cestu ili asfaltiranje

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Autobusna stajališta – preko Jurčeca – Vogel – izgradnja i nadstrešnica
 - Pre Pištiju – izgradnja i nadstrešnica
 - Rudnička zadruga – nadstrešnica
2. Asfaltiranje parkirališta i rubnici kod doma u Dragoslavcu
3. Prekrivanje doma u Dragoslavcu

4. Uređenje doma u Dragoslavcu
5. Znakovi ograničenja brzine, težine i putokazi

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Nabava računala i printera za potrebe MO

6.3.9 Naselje Frkanovec

Mjera 1. Uređenje komunalne infrastrukture

1. Pravno rješavanje nerazvrstanih cesta i poljskih putova,
2. Asfaltiranje i sanacija ceste u Vodeninskom bregu,
3. Održavanje i sanacija lokalnih cesta, poljski putova i odvodnja putova,
4. Povezivanje električne energije u vodeninskom kraju,
5. Održavanje javne rasvjete

Mjera 2. Uređenje društvene infrastrukture

1. Nastavlja se projekt dogradnje Doma kulture,
2. Izgradnja vidikovca u Frkanovcu,
3. Izgradnja košarkaškog i teniskog igrališta kod Doma kulture,
4. Dovršetak asfalta ispred Doma kulture i odvodnja oborinskih voda,
5. Sanacija i održavanje Doma kulture,
6. Sanacija i održavanje dječjeg i nogometnog igrališta,

Mjera 3. Pomoć društvenim djelatnostima

1. Kupnja zemljišta kod Doma kulture i zemljišta za vidikovac
2. Suradnja s mjesnim odborima s područja općine i šire,
3. Održavanje stalnih kontakata s građanima,
4. Sufinanciranje dijela programskih aktivnosti Udruge Frkanovčani
5. Sudjelovanje u organizaciji raznih kulturnih događanja,
6. Pomoć Udruzi Frkanovčani pri obilježavanju Dana Frkanovca,
7. Suradnja na izmjenama i dopunama prostornog plana

6.3.10 Razvoj poduzetničkog inkubatora

Poduzetnički inkubatori okupljaju male poduzetnike koji tek počinju poslovati ili su u fazi rasta i razvoja i nemaju vlastiti prostor. Upravo inkubatori omogućuju poduzetnicima korištenje poslovnog prostora po vrlo povoljnim uvjetima (bez najamnine ili uz smanjenu najamninu) ograničen broj godina. Osim poslovnog prostora, korisnicima su na raspolaganju poslovna infrastruktura, intelektualne i poslovne usluge i dr. U razdoblju inkubacije nakon čega bi trebali postati samostalni i prepustiti mjesto u inkubatoru drugom poduzeću.

Jedan dio usluga poduzetničkog inkubatora je općeg karaktera (administrativni servisi, računovodstvo, pomoć u vođenju i upravljanju poslovanja i dr.) i može se osigurati unutar samog inkubatora, a dio usluga može se obavljati i za vanjske korisnike.

Cilj je poduzetničkih inkubatora ponajprije generiranje novih malih tvrtki na temelju inovacijskih ili poduzetničkih projekata koji se razvijaju u samom centru.

Razina I.

Ona bi obuhvaćala poslove vođenja administrativnih poslova

Razina II.

Obuhvaća najam prostora u kojem bi tvrtke korisnici poslovale. Postojale bi dvije vrste poslovnih prostora.

Razina III.

Posljednja, treća razina obuhvaća intelektualne i usluge prodaje i plasmana usluga i robe.

7. PROGRAMI PRISTUPNIH FONDOVA I STRUKTURNIH FONDOVA EU-A IZ KOJIH SE PREPORUČA FINANCIRANJE PROJEKATA

7.1 IPA program

Instrument pretpristupne pomoći (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance - IPA) pretpristupni je program za razdoblje od 2007. do 2013. godine koji zamjenjuje dosadašnje programe CARDS, Phare, ISPA i SAPARD.

Osnovni ciljevi programa IPA su potpora državama kandidatkinjama i članicama u prve 3 godine članstva (Hrvatska, Makedonija i Turska) i državama potencijalnim kandidatkinjama (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija) u usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te provedbi usklađenih propisa, kao i u pripremama za korištenje fondova koji će Hrvatskoj biti na raspolaganju kao državi članici Unije (strukturni i poljoprivredni fondovi, Kohezijski fond).

Zbog učinkovitije provedbe osnovnih ciljeva IPA program je podijeljen na pet komponenti:

- I. Pomoć u tranziciji i jačanje institucija
- II. Prekogranična suradnja
- III. Regionalni razvoj
- IV. Razvoj ljudskih potencijala
- V. Ruralni razvoj

Za provedbu svake komponente programa IPA izrađuju se programski dokumenti:

- za komponentu I. programa IPA izrađuje se godišnji Nacionalni program
- za komponentu II. i V. sedmogodišnji Operativni programi
- za komponentu III. i IV. trogodišnji Operativni programi.

Za sveukupnu koordinaciju programa IPA u Hrvatskoj, osobito poslove pripreme i nadzora nad provedbom programa IPA, zadužen je Središnji državni ured za

razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU, a koordinacija financijskog upravljanja u nadležnosti je Ministarstva financija.

7.1.1 KOMPONENTA I.: Pomoć u tranziciji i jačanje institucija; Višekorisnička IPA komponenta

Pod Komponentom I poduprijet će se reforma javne administracije, reforma prava, anti-korupcijska politika. Također, financirat će se strukturalne reforme u javnim financijama, ekonomskom restrukturiranju, poslovnom okolišu, statistici, zemljišne reforme i reforma tržišta rada. Jačanje institucionalnih kapaciteta za transpoziciju *acquisa* i implementaciju istog u skladu sa Pristupnim partnerstvom (institucionalno jačanje za upravljanje EU strukturnim fondovima). Financijska kontribucija za sudjelovanje Hrvatske u Programima Zajednice također će se financirati iz Komponente I.

Priprema i nadzor nad provedbom projekata iz I. komponente programa IPA u nadležnosti su Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU. Za provedbu projekata odgovorna je Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje i Voditelji programa koje je Vlada Republike Hrvatske imenovala u svakoj instituciji koja se koristi pretpristupnim fondovima Europske Unije.

7.1.2 KOMPONENTA II.: Prekogranična suradnja

Komponenta II. programa IPA Prekogranična suradnja za Republiku Hrvatsku predstavlja važan doprinos aktivnostima regionalnoga razvoja. Razdoblje od 2007. do 2013. godine obuhvaća 6 posebnih programa prekogranične suradnje Republike Hrvatske, i to s državama članicama EU:

1. Republika Slovenija - Republika Hrvatska: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 7,9 milijuna eura;
2. Republika Mađarska - Republika Hrvatska u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 6,4 milijuna eura;

3. Jadranska prekogranična suradnja / Republika Italija - Republika Hrvatska: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 17,9 milijuna eura; i s državama potencijalnim kandidatkinjama za članstvo u EU;
4. Republika Hrvatska - Bosna i Hercegovina: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 3 milijuna eura;
5. Republika Hrvatska - Republika Crna Gora: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 1,2 milijuna eura;
6. Republika Hrvatska - Republika Srbija: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 2,4 milijuna eura.

Također, u sklopu komponente II. programa IPA, financirat će se i projekti u sklopu transnacionalnih programa suradnje u kojima aktivno sudjeluje Republika Hrvatska, a to su:

1. Transnacionalni program Jugoistočni Europski Prostor SEE (South Eastern Space) - u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 1.490.000 eura.
2. Transnacionalni program Mediteran - u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 159.000 eura.

Prekogranična suradnja obuhvaća suradnju na izradi i provedbi zajedničkih projekata dvaju ili više prekograničnih projektnih partnera, sudionika s regionalne razine. Novčana sredstva dodjeljuju se temeljem zajedničkih natječaja za dodjelu

bespovratnih sredstava prema unaprijed utvrđenim prioritetima iz prekograničnih (6) i transnacionalnih (2) programa koje je službeno odobrila Europska komisija.

7.1.3 KOMPONENTE III. i IV.:

Korištenjem III. i IV. komponente programa IPA, Hrvatska se priprema za upravljanje financijskim instrumentima koji će joj biti dostupni nakon stjecanja statusa države članice Europske Unije, odnosno strukturnim fondovima i Kohezijskim fondom. Namjena tih fondova je s jedne strane poduprijeti gospodarski rast kako bi se dostigla veća konkurentnost na globalnoj razini, a s druge strane pomoći napredak područja koja se suočavaju s razvojnim poteškoćama.

Komponente III. i IV. programa IPA prilagođene su pravilima strukturnih fondova i Kohezijskog fonda, što podrazumijeva da se strateških dokumenti i institucije koje upravljaju ovim komponentama pripremaju na gotovo istovjetan način kao i u slučaju korištenja financijskih instrumenata koji su na raspolaganju državama članicama pa time upravljanje programom IPA predstavlja vrijedan proces učenja.

Krovni strateški dokument za korištenje III. i IV. komponente programa IPA predstavljen je Okvirom za usklađenost strategija za razdoblje 2007.-2013.

7.1.3.1 Komponenta III.: Regionalni razvoj

Komponenta III. programa IPA obuhvaća tri sektora - promet, zaštitu okoliša i regionalnu konkurentnost. Tako su u sklopu te komponente izrađena tri operativna programa za trogodišnje programsko razdoblje 2007.-2009.:

1. Operativni program zaštite okoliša,
2. Operativni program za promet i
3. Operativni program za regionalnu konkurentnost.

Provedba projekata u sklopu ovih operativnih programa trajat će do kraja 2012. godine. Tekst Operativnih programa moguće je pronaći na www.strategija.hr

7.1.3.2 Komponenta IV.: Razvoj ljudskih resursa

Operativni program za razvoj ljudskih resursa predstavlja programski okvir za korištenje sredstava u sektoru zapošljavanja, obrazovanja i socijalne uključenosti. U cilju stvaranja novih i kvalitetnijih radnih mjesta, program će se baviti ograničenim brojem prioriteta od ključne važnosti za socijalnu i ekonomsku koheziju.

7.1.4 KOMPONENTA V.: Ruralni razvoj – IPARD

Peta komponenta IPA programa pruža potporu Hrvatskoj u razvoju politika i pripremama za provedbu i upravljanje Zajedničkom poljoprivrednom politikom s naglaskom na doprinos održivoj prilagodbi poljoprivrednog sektora i ruralnih područja te na pripremu za provedbu pravne stečevine Zajednice u vezi sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom kao kandidatkinji te kao članici prve tri godine članstva u Europskoj Uniji.

Osnova je za korištenje financijskih sredstava namijenjenih petoj komponenti IPA programa - Plan za poljoprivredu i ruralni razvitak 2007. - 2013. - IPARD plan.

7.2 Poljoprivreda i CAP (Common Agricultural Policy)

Hrvatsku poljoprivredu će ulaskom u Europsku uniju određivati u najvećem dijelu zajednička poljoprivredna politika Europske unije (Common Agricultural Policy – CAP), zato je potrebno se upoznati s temeljnim odredbama dokumenata po kojima se provode u praksi mjere CAP-a.

CAP je sustav poticaja i programa koji iznosi 54,7 milijardi €, odnosno 43 % proračuna Europske Unije. CAP kombinira direktne poticaje za kulture uključujući garantirane minimalne cijene za određene proizvode, uvozne tarife i kvote na određenim proizvodima izvan Europske unije. Sadašnja reforma koja je u tijeku trebala bi smanjiti uvozne kontrole i preusmjeriti poticaje u odnosu na zemljišne površine, a ne prema određenim kulturama. Ta će prijelazna faza trajati do 2012 godine.

Do 2013. godine očekuje se postupno smanjenje subvencija koje bi trebale iznositi 32 % proračuna, a očekuje se povećanje razvojnih fondova EU regionalne politike. Temeljni je cilj CAP-a osigurati farmerima dostojan životni standard, potrošačima osigurati kvalitetnu hranu po prihvatljivim cijenama i sačuvati ruralno naslijeđe.

Povijest i očekivani razvoj CAP-a

Europska komisija osnovala je CAP 1960. godine, a 1957. godine je ustanovljeno zajedničko tržište Rimskim Ugovorom 1957. godine. Početni ciljevi Rimskog ugovora bili su:

1. Povećanje produktivnosti promocijom tehničkog napretka i postizanjem optimalne uporabe faktora proizvodnje, posebno rada
2. Osigurati dostojan životni standard ruralne zajednice
3. Stabilizirati tržište
4. Osigurati dostupnosti opskrbe
5. Osigurati potrošačima hranu po prihvatljivim cijenama

CAP je prepoznao potrebu različite socijalne strukture ruralnih područja i prirodnih dispariteta između različitih poljoprivrednih regija i potrebe za postupnim prilagođavanjem i izravnavanjem stupanja njihovog razvitka.

Tada su određene tri vrste mjera:

1. Interventne cijene u slučaju poremećaja na tržištu
2. Izravni poticaji poljoprivrednim proizvođačima kojima su isplaćivani po zemljišnoj površini i količini proizvodnje za određenu kulturu, a što je reformom 2005. ukinuto te je ostalo samo načelo zemljišne površine kao kriterijima, a pojačana je komponenta povoljnog utjecaja na okoliš
3. Kvote koje su bile isplaćivane za stavljanje u strane bile su tzv. kvote stavljanja u stranu tj. smanjenja proizvodnje za određene proizvode kao što su mlijeko, žito i vino zbog prijetnje hiperprodukcije. Sada se također postupno

napušta ta metoda stimuliranja, zbog rastućih cijena i povećane potrebe za hranom, odnosno biogorivima.

Godine 1984. ustanovljene su kvote mlijeka koje su dovele do sadašnjih nestašica mlijeka jer su ograničavale pojedine zemlje u apsolutnim iznosima proizvodnje.

Agenda 2000. uvela je termin multifunkcionalnosti poljoprivrednih aktivnosti nastojeći ojačati tri područja:

1. Agroekološke programe
2. Podršku za najzapostavljena područja
3. Potporu u investiranju s ciljem podizanja poljoprivredne produktivnosti i konkurentnosti

Reforma 2003. provedena je istovremeno s ulaskom 10 novih zemalja istočne i južne Europe. Ta reforma dala je veću slobodu zemljama članicama da odaberu dali će se potpore isplaćivati na razini pojedinih gospodarstava ili na regionalnoj osnovi. Korisnici imaju veću fleksibilnost i mogu sami određivati što će proizvoditi osim voća, povrća i stolnog krumpira. Zauzvrat moraju svoju zemlju držati u dobrom stanju plodnosti uz primjenu svih mjera očuvanja okoliša.

Sve više se kao kriterij dodjeljivanja potpora uvodi provođenje mjera zaštite okoliša, dobrobit životinja, kvaliteta i sigurnost hrane te investicije u podizanje produktivnosti. Iz istog razdoblja tj. 2003. godine datiraju i mjere smanjenja stakleničkih plinova što bi trebalo postići u 5,75 % do 2010 i 8 % do 2007, a to praktički znači korištenje obradive zemlje za proizvodnju biogoriva.

U međuvremenu se kroz praksu došlo do spoznaje da je to neprovedivo, budući da Europa ne raspolaže dostatnim slobodnim površinama koji bi namijenila proizvodnji biogoriva jer bi u suprotnom izazvala nesrazmjerno veće povećanje cijena hrane.

Jedan od mogućih pravaca u kojem će evoluirati daljnja reforma CAP-a biti će ukidanje načela financijske solidarnosti, što će značiti da se svaka zemlja financira posebno. Daljnja posljedica je da će bogate zemlje, kao Njemačka, Francuska, Nizozemska i Švedska moći više izdvajati za potporu svojoj poljoprivredi dok će nove

članice osobito iz Južne i Istočne Europe moći daleko manje izdvajati za iste namjene. To će značiti da neće moći srednjoročno doseći istu tehnološku i konkurentsku razinu proizvodnje kako bi dostigla tradicionalne članice.

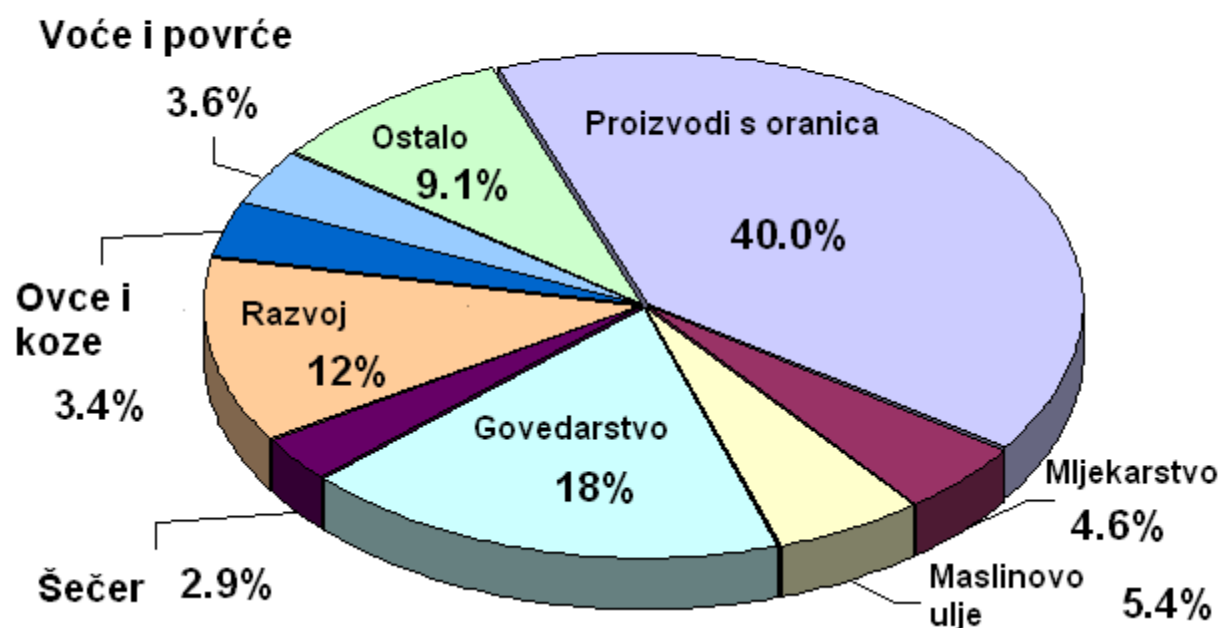
Smatra se da će to biti jedan od glavnih prijedora u debatama o daljnjoj reformi CAP-a. Predstoje također i tvrdi pregovori za promjene u statusu:

1. Mliječnih kvote - najvjerojatnije da slijedi postupno ukidanje tih kvota zbog rastuće svjetske potražnje i već sada nedostatne proizvodnje, pa je postalo apsurdno ograničavati količine
2. Alokacija i transparentnost u CAP isplatama – u sustavu postoje mnoge nejasnoće te sve strane traže preglednost isplata i dostupnost informacija
3. Biogoriva - cilj je smanjenje CO₂ emisije za 20 % u sljedećih 13 godina, a komisija očekuje da će obnovljiva energija do 2020 iznositi 20 % od ukupne potrošnje od čega minimum 10 % biogoriva. Upravo to je postalo problematično zbog nemogućnosti da se značajnije zemljišne površine prenamjene za proizvodnju biogoriva, a bez da se izazovu veći poremećaji na tržištu hrane.

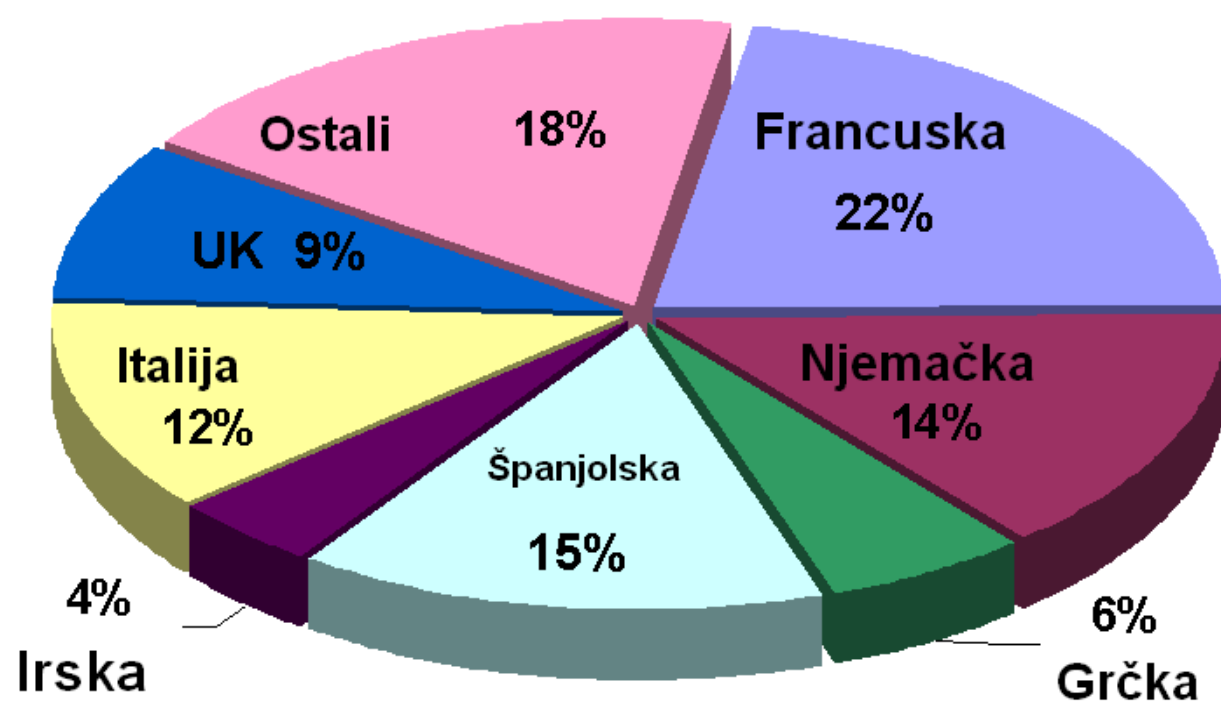
Nove zemlje se smatraju oštećene zbog toga što najveći dio potpora odlazi velikim proizvođačima, a u novim članicama raspoložive su manje zemljišne površine po jednom proizvođaču što ih stavlja u neravnopravan položaj.

Važno je biti upoznat s činjenicama o mogućoj daljnjoj evoluciji politike i prakse CAP-a kako ne bismo imali iluzije i prevelika očekivanja o mogućem sponzorstvu našim poljoprivrednim proizvođačima.

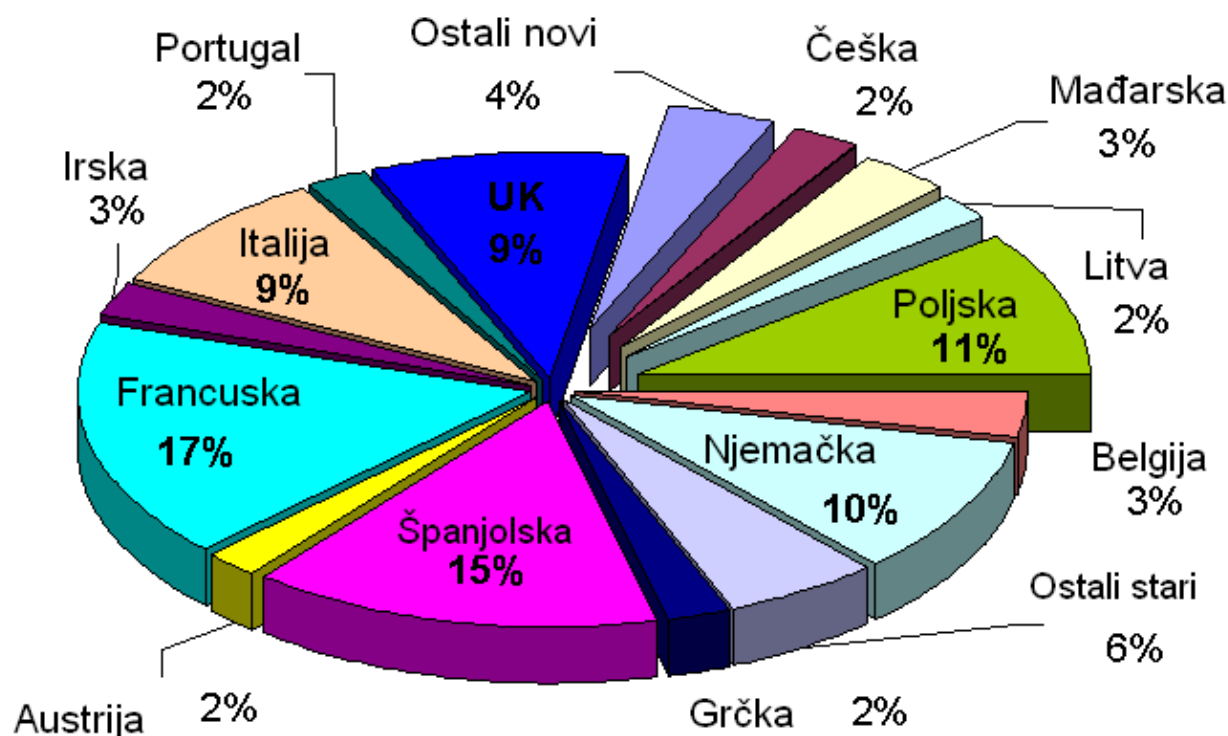
Sektorska struktura fondova CAP-a

Struktura korisnika CAP-a

Postotak obradivih površina u EU po zemljama

Zaključna razmatranja uz CAP

Zajednička agrarna politika u priličnoj je mjeri evoluirala od svojih početnih načela i ciljeva. Dok je po utemeljenju bilo važno podupirati što veću proizvodnju uz dobivanje velikih količina jeftinih proizvoda današnja doktrina temelji se na postizanju ravnoteže koja će prevagnuti prema kvaliteti, ekološko prihvatljivoj proizvodnji i očuvanju okoliša, osiguranju određene količine biogoriva kao dijela obnovljivih izvora energije.

Zemlje nove članice ne mogu više računati na linearnu participaciju u fondovima CAP-a iz razloga što među vaneuropskim zemljama raste otpor i pritisci da se potpore CAP-a smanje jer prema njihovim shvaćanjima stvaraju nepotrebne poremećaje u paritetima cijena, umjetno smanjujući troškove proizvodnje u Europi i samim time nelojalnu konkurenciju prema proizvođačima iz trećih zemalja.

Takva shvaćanja prodiru i u zemljama EU-a pa se sve više zastupa stajalište da bi preusmjeravanjem obilnog financiranja putem CAP-a prema drugim sektorima bili postignuti daleko veći razvojni efekti, a da bi se dostupnost hrane po povoljnim cijenama mogla postići ukidanjem sadašnjih diskriminatornih uvoznih nameta. Takva se politika pokušava artikulirati u okviru WTO-a u svim pregovorima o usklađivanju tarifa između vodećih industrijskih zemalja i nerazvijenog dijela svijeta.

Od svega ovoga za nas je bitno usvojiti ta nova doktrinarna načela koja će najkraće upućivati na:

- Okrupnjavanje zemljišnih površina
- Proizvodnju visokokvalitetnih proizvoda
- Smanjenje nitratnih gnojiva po jedinici površine (u tomu Hrvatska neće imati problema jer ni sada ne postoji prekomjerno korištenje umjetnih gnojiva).
- Također se valja oduprijeti očitoj zabludi da se može proizvesti dovoljno biogoriva koliko predviđaju energetske povelje, a da se značajno ne smanjuju površine namijenjene proizvodnji hrane

Kriteriji za odabir projekata

Odabir projekata važan je proces. Projekti odabrani za provedbu kroz PUR moraju biti u skladu s dogovornom PUR strategijom te s županijskim i nacionalnim strategijama i planovima. Projekti moraju biti izvedivi i moraju biti selektirani na transparentan način. Ove i druge kriterije razmotrila je konzultantska tvrtka Jaić Consulting d.o.o. te donijela odluku o procesu odabira projekata i njima pripadajućim kriterijima opisanim u Tablici 4.1

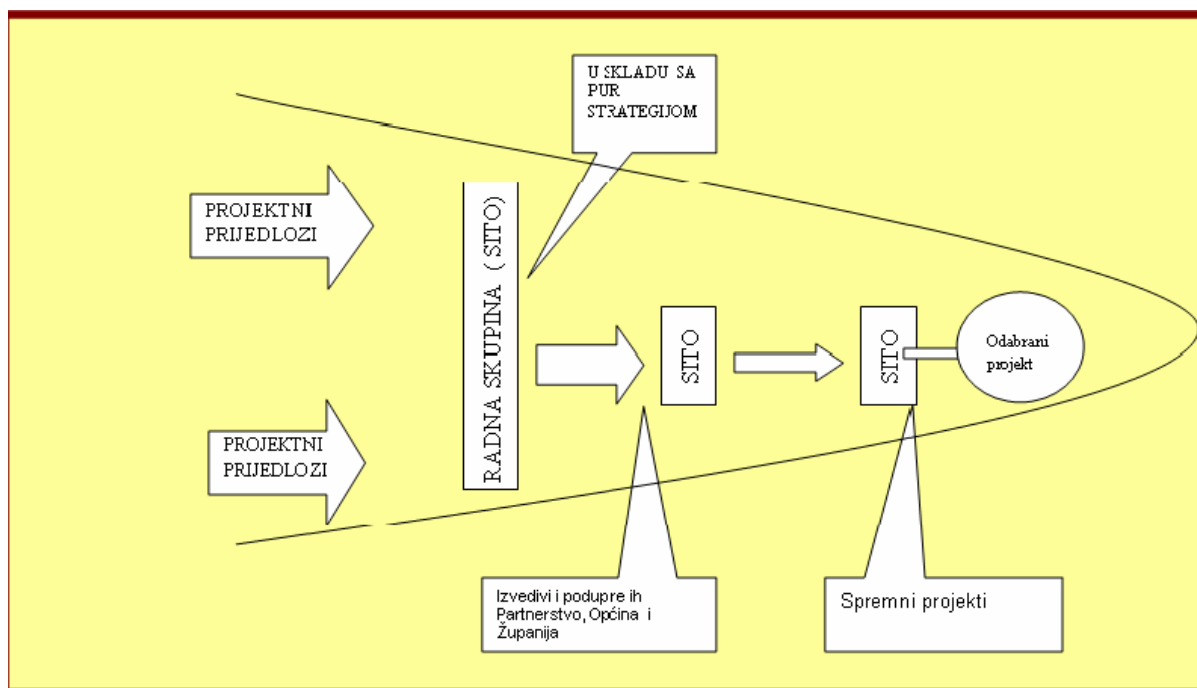
Tablica 4.1: Dogovorni kriteriji za odabir projekata

Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi
IDENTIFIKACIJA Ovim se procesom odabiru projekti.	Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali moraju: ☐ Odražavati strategiju PUR-a – tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera PUR-a. ☐ Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim nacionalnim/ županijskim prostornim planovima i planovima jedinica lokalne samouprave) <u>I u najboljem slučaju bi trebali:</u> Pridonositi poboljšanju ekološkog upravljanja Općine Sveti Juraj na Bregu ☐ Pridonositi održanju lokalne infrastrukture ☐ Graditi lokalne kapacitete u privatnom ili javnom sektoru ☐ Općenito se prilagođavati horizontalnim načelima EU	Dugačka lista projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije podijeljene po sektorima. Ti sektori bi se u potpunosti trebali prilagoditi vladinim (i donatorskim) sektorima. Karakteristični sektori bi bili: ☐ Razvoj poduzetništva ☐ Razvoj poljoprivrede ☐ Infrastruktura i “smeđi okoliš” (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) ☐ Prosvjeta i razvoj ljudskih resursa ☐ Zdravstvo i socijalna skrb ☐ Kulturna baština, zeleni okoliši turizam

Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi
DAVANJE PRVENSTVA (PRIORITETA) Primjena ovih kriterija će se poslužiti prethodno utvrđenim podacima koji uključuju izbor, opseg, troškove i dobrobiti. Ako su ovi nepostojeći, ostaje neizvjesno da li će projekt biti svrstan pod projekte sa pravom prvenstva.	Obavezni kriteriji: <i>Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Partnerskog odbora</i> <i>Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe – (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, financijskih, privrednih ili socijalnih pitanja)</i> <i>Može se brzo izgraditi – npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska/građevinska dozvola</i> <i>Raspoloživa sredstva sufinanciranja. Prikazati druge izvore sufinanciranja do 20 % troškova projekta</i> <i>Početna procjena optimizira dobrobit prema troškovima</i> <i>Može biti rukovođen i održavan od strane odgovorne organizacije</i> Poželjni kriteriji: <i>Da predstavlja preduvjet za provedbu slijedećih projekata</i> <i>Potencijalno privlači dodatne Fondove Općini i Županiji</i> <i>Nadopunjuje ostale PUR projekte</i> <i>Promovira socijalnu uključenost</i>	Lista VISOKO PRIORITETIZIRANIH projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju pred izvedbu. Ovo prilagođavanje prioriteta na lokalnoj razini sa prioritetima vlade i donatora olakšava pristup sredstvima financiranja. Projekti iz svakog sektora trebaju biti upakirani tako, počevši od onih sa najvećim pravom prvenstva, da se što bolje prilagode postojećim sredstvima financiranja. Ako je projekt sa pravom prvenstva proglašen neizvedivim, onda se mogu uključiti daljnji prioritetni projekti iz istog sektora.

NACRT PROJEKATA za sve projekte sa pravom prvenstva	SVI prioritizirani projekti trebali bi uključivati: • Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta • Kratki opis postojeće situacije • Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljne korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti • Trenutni status pripreme • Sva ključna pitanja u vezi sa okolišem ili nabavkom zemljišta Uključenje u prostorni plan za visoko prioritizirane projekte: • Točni izdaci u rasponu od manje ili više 25 % • Početna procjena o koristima • Definiranje organizacije za sufinanciranje (i fondovi) • Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i odgovornostima.	Matrica za projekte sa pravom prvenstva prema sektoru kao što je pokazano u tablici ispod:
---	---	---

Od projektnog prijedloga do provedbe projekta!

“Prosijavanje” Proces odabira projekata: Neki projekti možda neće uspjeti!

Ako nisu jasno opravdani i odgovarajući tj. ako nisu u skladu s PUR strategijom i nacionalnim programima i prioritetima donatora itd.

Okvirni prioritetni projekti i “pipeline” (mreža) projekata

Dogovorni kriteriji za odabir projekata vode identifikaciju projekata. To je dinamičan proces, i uključuje davanje prvenstva (prioriteta) onim projektima koji su u skladu s PUR strategijom i koji su spremni za provedbu odnosno kompletirani s potpunom i pozitivnom procjenom izvedivosti. Slijedeći nakon tih prioritetnih projekata biti će oni projekti koji trebaju biti detaljizirani do različitih stupnjeva. Svi ti projekti sačinjavaju “pipeline” projekata koji se jednostavno mogu podijeliti na slijedeće:

- ***Projekte koji su spremni za provedbu*** - Projekti spremni za provedbu, sve potrebne dozvole su dobivene i potpuna procjena izvedivosti je završena i pozitivna.

- ***Projekte koji zahtijevaju potpunu procjenu izvedivosti*** - Projekti koji mogu imati pozitivnu pred-studiju izvedivosti, ali za koje je sada potrebna potpuna studija izvedivosti, detaljni plan i/ili procjena troškova i koristi (cost-benefit analiza).
- ***Projekte za koje su još potrebne pred-studije izvedivosti te početne procjene učinaka***
- ***Projekti koji zahtijevaju procjenu izvedivosti i ranu procjenu učinaka.***
- ***Projektne prijedloge*** - Ideje koje će trebati razviti u projekte.

Očekuje se da će se cjelokupni "pipeline" projekata izraditi na način pokazan na slici 5.2. Ideja je razvijati sve više i više prikladnih projekata za provedbenu fazu nego što je slučaj na početku provedbe PUR -a. Slika 5.2 je shematski prikaz relativnih udjela svakog sektora tijekom vremena.

"Pipeline" projekata je proces koji se često opisuje kao početni dio upravljanja projektnim ciklusom. Projektne ideje najvažniji su dio ovog procesa. Ideje se moraju u budućnosti tražiti putem dobro organiziranih javnih poziva što će omogućiti široko sudjelovanje u PUR procesu (i općenito u razvoju Općine). Taj postupak valja ponoviti dvaput godišnje kako bi se osiguralo da se dobre ideje, u bilo koje vrijeme tijekom ovog postupka, mogu razviti u projekte. Sve ideje dostavljaju se u sličnom formatu koji se može prenijeti u bazu podataka i razvrstati prema ključnim kriterijima.

Priprema projekata mora se obavljati za mnogo projekata prema njihovom stupnju pripremljenosti za provedbu. U bilo koje vrijeme, projekti koji su spremni za provedbu biti će u početnom stadiju provedbe dok će se istodobno raditi studije izvedivosti i pred-izvedivosti za druge projekte, u nadi da će se "proizvesti" projekti spremni za provedbu odmah nakon kraja provedbe prvog kruga projekata. Cilj je da se uvijek ima u provedbi što više relevantnih projekata u Općini – koliko god sustav to može podnijeti. Posebice relevantni projekti su oni koji mogu kombinirati više od jednog

prioriteta. To bi moglo uključivati one projekte koji razvijaju i čine dostupnom nove ili odgovarajuće tehnologije za lokalne tvrtke kroz predloženi lokalni Centar za nove tehnologije. Time bi se rješavale poslovne potrebe za uslugama, potreba za razvijanjem veće lokalne stručnosti na visokim položajima te potreba za boljim povezivanjem obrazovanja s potrebama lokalnih poduzeća.

HORIZONTALNE TEME EUROPSKE UNIJE

PUR Općine Sveti Juraj na Bregu zamišljen je tako da se adekvatno odnosi prema sljedećim važnim razvojnim temama Europske unije:

- Razvoj informacijskog društva
- Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava
- Upravljanje okolišem i "održivost"
- Nastavak privatno-javnog partnerstva i učinkovite demokracije

Strategija informacijskog društva za Općinu Sveti Juraj na Bregu

Cijelo područje Općine Sveti Juraj na Bregu nije pokriveno signalom pokretnih komunikacijskih infrastruktura (mobilna mreža), nešto zbog konfiguracije terena, brdski kraj, pojavljuju se poteškoće u prijemu signala ili ga uopće nema.

Kako najnovije širokopojasne usluge (obrazovanje putem interneta, društveno umrežavanje, televizija visoke kakvoće, rad od kuće i drugo) zahtijevaju odgovarajuće prijenosne kapacitete (više od 20 Mbit/s) potrebno je osigurati svjetlovodnu pristupnu infrastrukturu i odgovarajuće bežične tehnologije nove generacije. Time će se zadovoljiti kriterij da svi plaćaju istu uslugu koju dobivaju, odnosno onu koju su ugovorili.

NAZIV MJERE	AKTIVNOSTI MJERE	CILJ/SVRHA MJERE	NOSITELJ MJERE
Povećanje dostupnosti i raširenosti elektroničke komunikacijske infrastrukture.	Ulaganje u razvoj postojećih komunikacijskih mreža i izgradnju nove infrastrukture širokopojasnog pristupa. Edukacija o korištenju i pogodnostima korištenja usluga širokopojasnog pristupa u velikom intenzitetu zbog staračke populacije.	Povećanje konkurentnosti postojećih i potencijalom otvaranja novih gospodarskih subjekata, odnosno razvoja novih djelatnosti u okviru ICT-a Povećanje kvalitete života za sve građane (kroz mogućnost korištenja elektroničkih usluga javne uprave, zdravstvenih i obrazovnih elektroničkih usluga itd.).	Općina Sveti Juraj na Bregu i nadležne institucije.

Informacijsko društvo se već pokazuje kao jedan od glavnih pokretača ekonomskih i društvenih promjena u Europi. Više nije slučaj da je ekonomski rast moguć ako samo neki pojedinci imaju pristup informacijama. Prijelaz prema informacijskom društvu zahtijeva sudjelovanje svih. No njegov potencijal nije u Općini Sveti Juraj na Bregu u potpunosti iskorišten iako je prepoznato da je informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT) bitna komponenta za povećanje poslovne konkurentnosti.

Poslovna upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) u Općini Sveti Juraj na Bregu relativno je niska u usporedbi s drugim općinama i regijama u Hrvatskoj i vrlo niska u usporedbi sa razvijenim regijama Europske unije. Uz sve veći broj konkurentskih tvrtki u drugim zemljama i općinama koje iskorištavaju prednosti proširenih tržišnih prilika, važno je da sva poduzeća mogu iskoristiti prednosti IKT-a i da njihovi zaposlenici imaju za to potrebne vještine.

Postoji opasnost da će informacijsko društvo načiniti **digitalnu podjelu** i povećati mogućnosti onima koji već posjeduju određene vještine, istovremeno smanjujući mogućnosti onima koji ih ne posjeduju. Predviđeno je da će PUR i Općina uzvratiti sistemskom integracijom IKT vještina u sve vrste aktivnosti, a osobito za aktivnosti za koje je važno razviti osnovne i ključne vještine. Oni kojima nedostaju osnovne/ključne vještine najvjerojatnije će imati najslabiji pristup IKT uslugama i opremi.

Neupoznatost s IKT-om vjerojatnije će povećati poteškoće koje pojedinci imaju pri pristupanju mogućnostima i sad i u budućnosti. Stoga će se posebno poticati projekti u području prioriteta ispod osnovnih i ključnih vještina kako bi se pokazalo da su ICT vještine uzete u obzir u smislu sadržaja i isporuke (učinak pokazivanja) predloženih aktivnosti treninga. Aktivnosti osnovnih i ključnih vještina trebale bi osigurati da igraju ulogu u opremanju sudionika da postanu sudionici digitalnog doba sigurni u svoje znanje i upotrebu IKT-a. Općina će igrati ključnu ulogu u tome da informacijsko društvo bude među glavnim temama PUR-a .

S vremenom će informacijsko društvo utjecati na način na koji gotovo sve tvrtke u Općini posluju. Neke su već svjedokom dolaska novih konkurenata koji nisu postojali prije dvije ili tri godine. Novi kanali isporuke pružaju i mogućnosti i prijetnje. Oni koji reagiraju najbrže i idu u korak s novim razvojem dobit će najviše od nove dinamike poslovnog okruženja. Imati mogućnost odgovora na uvijek promjenjivo tržište, zahtijeva mogućnost i ključne vještine koje su prethodno uočene kao važan element strategije. To se naročito odnosi na sektore i tvrtke na određenim lokacijama koje koriste tehnologiju kako bi prevladale probleme koje uzrokuje njihov periferan položaj, imaju mogućnost proširiti se tamo gdje to prije nije bilo moguće, jačajući i modernizirajući time gospodarstvo.

Provedba strategije informacijskog društva

Strategija će se provoditi kroz cijeli PUR, a stavljanje IKT-a među najvažnije teme važno je za univerzalno sudjelovanje u informacijskom društvu. Gotovo svi aspekti PUR-a imat će neku ulogu u isporučivanju različitih aspekata strategije. Osobito **vježbe podizanja svijesti** moraju biti dio ne samo poslovnog okruženja, nego i

inicijativa za obuku i postizanje vještina u svrhu promicanja ruralnog razvoja i zajednice. Nadalje, kao dio provedbe PUR -a raditi će se na slijedećem:

- Osiguravanju da novi objekti imaju odgovarajuću infrastrukturu informacijske i komunikacijske tehnologije
- Pružanju informacija putem IKT-a o svim savjetodavnim i marketinškim aktivnostima
- Pružanju fleksibilne IKT obuke dostupne što široj javnosti
- Osiguravanju da aktivnosti na poslovnom razvoju iskorištavaju IKT gdje god je to moguće.

Svaki projekt i podnositelj projekta biti će "provjeravan" prema tome kako će projekt dalje razvijati informatičku tehnologiju u Općini. Biti će pripremljene **smjernice** svim podnositeljima projekata. Ove smjernice namijenjene su kao pomoć podnositeljima projekata da znaju koji je minimalni prag kvalitete za IKT kao horizontalne teme u Općinskom PUR-u.

Smjernice će biti pripremljene prema vrsti aktivnosti projekta kako bi se potaknulo razumijevanje najboljih praksi i da bi se upozorilo podnositelje projekata na načine na koje IKT sve više utječe na gospodarski i osobni život u Europi.

Ovim smjernicama nije namjera da pokriju svaki primjer. Podnositelji projekata potiču se da budu kreativni u načinima na koje IKT može dodati vrijednost. Podnositelji projekata se moraju izjasniti koje akcije su već poduzeli ili namjeravaju poduzeti i kako se to odnosi na sveprisutnu temu o IKT-u. Primjeri kako se IKT može koristiti u raznim razvojnim programima slijede u nastavku (biti će traženo od podnositelja projekata da opišu i broičano izraze, ukoliko je to moguće, kako će se informacijska i komunikacijska tehnologija koristiti u njihovim projektima).

Projekti koji uključuju osobni razvoj i razvoj zajednice

Razvoj zajednice povezan je s pružanjem lokalnih usluga kako bi se zadovoljila lokalna potreba, a često ih isporučuju organizacije iz zajednice ili dobrovoljne organizacije. IKT igra sve važniju ulogu u pomaganju zajednicama i dobrovoljnim organizacijama da se učinkovitije posvete svojim klijentima, zagovarateljima i sponzorima. IKT također omogućuje elektronsku isporuku usluga u zajednici ili da se fizičko pružanje usluga u zajednici obogati digitalnim sadržajem.

Razvoj zajednice se također odvija putem IKT-a, putem projekata koji lokalne ljude uključuju u projekte koji imaju za njih nešto značajno, kao što je lokalna ili obiteljska povijest. Na taj način lokalni ljudi se potiču na učenje IKT vještina, fokusiranje na projekt na koji je zajednica ponosna i razvoj osobnih vještina, kao što je rad u timu ili u organizaciji. Podnositelji projekata trebali bi razmotriti potencijal korištenja IKT-a u angažiranju ljudi u aktivnostima zajednice.

On-line izvori mogu pružiti potporu onima kojima je potreban osobni razvoj, osobito tijekom ponovnog ulaska na tržište rada. Na portalima se mogu naći ažurne informacije o mogućnostima učenja, brizi za djecu, dostupnim financijskim sredstvima za pojedince kako bi poboljšali svoje izgled, pripremi molbe za radno mjesto i savjeti o karijeri. Projekti koji uključuju osobni razvoj trebali bi uzeti u obzir kako on-line izvori mogu dodati vrijednost njihovim ciljevima.

Projekti koji uključuju turizam

Internet ima znatan učinak na turističku industriju. Potrošačima je pružen neograničen pristup informacijama o svakom aspektu turističkih iskustava i povećana je konkurencija u turističkoj industriji. Podnositelji projekata trebali bi pokazati kako namjeravaju učinkovito primijeniti IKT u svrhu promicanja, informiranja i prodaje pomoću Interneta za turizam u Hrvatskoj i pokazati združeno promišljanje s ostalim on-line turističkim inicijativama u Hrvatskoj.

Multimedijalne sadržaje je sada moguće prenijeti preko niza platformi, interaktivne digitalne televizije, tekstualnih poruka, bežičnih aplikacijskih protokola, Interneta na osobnom računalu i *touch screen* terminalima. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako se platforme s digitalnim pristupom mogu učinkovito upotrijebiti da bi se korisniku isporučio sadržaj vezan uz turizam.

Multimedijski sadržaj nudi nove i učinkovite načine da se prenese tumačenje kulturne baštine. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako bi njihovi klijenti mogli dobiti bolju uslugu pružanjem multimedijskih sadržaja na strateškim turističkim lokacijama.

Projekti koji uključuju i obrazovanje

IKT ima sve veći utjecaj na obrazovnu okolinu u smislu on-line materijala koji služe kao dopuna tradicionalnim praksama učenja, a isto tako i omogućuju ljudima učenje na daljinu. Podnositelji projekata trebaju pokazati da su uzeli u obzir potencijal IKT-a u dodavanju vrijednosti svojim projektima obuke ili obrazovanja i tamo gdje je odgovarajuće, detaljno objasniti način na koji oni namjeravaju upotrijebiti platforme s digitalnim pristupom i digitalnim sadržajem kako bi postigli odgovarajuća znanja i proširili sudjelovanje u učenju.

Interaktivne ploče, bežične pločice i prenosive radne stanice primjenjuju se kreativno u obrazovnom okruženju. Omogućuju predavaču i učeniku interakciju na novi način koji obogaćuje iskustvo učenja i nudi nove intuitivne načine prenošenja kompleksnih ideja. Podnositelji projekata trebaju naznačiti kako su uzeli u obzir potencijal tih uređaja u ispunjenju svog projekta.

Strategija jednakih mogućnosti u Općini

Općina Sveti Juraj na Bregu osigurati će prikladnu spolnu ravnotežu i zastupanje ključnih organizacija civilnog društva unutar institucionalne strukture odabrane da provodi PUR. Nadalje, tema jednakih mogućnosti provoditi će se u svim prioritetima kroz aktivnosti kojima se pruža podrška. Podnositelji projekata trebati će objasniti

kako namjeravaju provoditi načela jednakih mogućnosti unutar svojih projekata za koje traže podršku PUR-a. Namjera ovakvog pristupa je dati što veću važnost načelu jednakih mogućnosti. PUR će promicati jednak pristup svih ljudi obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja koje nudi PUR bez obzira na spol, invaliditet ili etničko porijeklo. Da bi se to postiglo, nastojati će se postići tri cilja koji će biti integrirani kroz cijeli PUR .

Prvi cilj je povećati i osigurati pristup obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja za žene, invalide i druge skupine.

Kontinuirano gospodarsko napredovanje može se postići samo ako se prethodno isključenim skupinama osigura pristup višim razinama obuke i na kraju poslu višeg platežnog razreda. To je moguće djelomično ostvariti osiguranjem jednakog pristupa mjerama za podršku poslovanju i obuci za poduzetnike, npr. fleksibilnim pristupom isporuci obrazovanja i obuke, strategijom za usklađivanje posla i doma koje poslodavci primjenjuju, treningom o jednakosti i fizičkom okolinom koja pruža podršku u smislu jednakosti pristupa, sigurnosti i brige za djecu. Javit će se i potreba postavljanja prioriteta za žene koje se vraćaju u radni odnos, samohrane roditelje, honorarne radnike i one koji su dugo bili isključeni iz tržišta rada (npr. zbog invalidnosti, lošeg zdravlja, slabih sposobnosti), od kojih svi imaju iskustva s poteškoćama u pristupu dobroj obuci i mogućnostima zapošljavanja.

Drugi cilj je povećati broj žena i invalida s osiguranim pristupom obuci i zaposlenju u višim platežnim razredima i sektorima viših vještina i samozapošljavanja.

Da bi članovi isključenih skupina u potpunosti iskoristili mogućnosti povećanog pristupa koje nudi PUR , važno je da poslovne i obrazovne organizacije uzmu u obzir njihove potrebe kako bi im omogućili da u potpunosti doprinesu gospodarstvu Općine.

Fleksibilna obuka i mogućnosti zapošljavanja, posebna podrška kako bi se povećao pristup poduzetničkim fondovima i savjetima, inovativni planovi kojima bi se potaklo

na obrazovanje više razine i dobro plaćene karijere, netradicionalne mogućnosti zapošljavanja, povećano uključanje na više razine putem IKT-a su sve primjeri mogućnosti dostupnih u programu kako bi se postigao ovaj cilj.

Treći cilj je povećati broj poslodavaca i organizacija koje pružaju obuku i primjenjuju politike jednakih mogućnosti i radnih praksi kako bi se uskladio radni i obiteljski život.

Razvoj dobrih struktura jednakosti u praksi povećat će mogućnost da se iskoriste i razviju vještine i talenti svih onih koji mogu poboljšati ekonomsko bogatstvo zemlje.

Npr. poslodavci, pružatelji obuke i treninga trebali bi unutar svojih organizacija razviti strategije za primjenu jednakih prilika i metode obuke koje uzimaju u obzir potrebu za razvojem fleksibilnih radnih aranžmana i metoda isporuke treninga, podrške za brigu o djeci i starijim osobama, pristupačna okruženja i shvaćanje da se usklađivanje obitelji i posla primjenjuje jednako na muškarce kao i na žene.

Provedba strategije jednakih mogućnosti

Općina Sveti Juraj na Bregu će provoditi strategiju jednakih mogućnosti kroz:

- Promicanje jednakosti muškaraca i žena u cijelom PUR -u;
- Pomagati ljudima s poteškoćama u omogućavanju pristupa poslovima, robi i uslugama;
- Promovirati društveno uključivanje za one ljude koji ostaju marginalizirani u gospodarskom i društvenom životu Općine .

Poduzimanje aktivnosti kako bi se postigle jednake mogućnosti i društveno uključivanje ne može se ignorirati iz sljedećih razloga:

- Poboljšavaju pribavljanje i odabir kadrova jer pružaju pristup široj paleti talenata i sposobnosti u širokom rasponu zajednica.
- Povećavaju zadovoljstvo klijenata i time poboljšavaju ugled tvrtke ili organizacije koja zauzvrat poboljšava pristup novim ili prethodno nedostižnim

tržištima ili skupinama, a koja bi mogla povećati svoje mogućnosti za pristup javnim i etičkim ulaganjima.

- Organizacija postaje poželjan poslodavac što mu omogućuje odabir "najbolje osobe" za određeni posao, poslovnu priliku ili obuku. Dulje vrijeme zadržavanja jedne osobe na nekom radnom mjestu vodi do smanjenja troškova ponovnog pribavljanja kadrova i obuke, a povećava motiviranost i produktivnost.
- Štite od troškova koji su posljedica diskriminacije. Sudski postupci su skupi u novčanom, vremenskom i moralnom smislu i negativno utječu na ugled.

Strategija upravljanja okolišem Općine

Održivi razvoj se najčešće definira kao **"Razvoj koji zadovoljava potrebe današnjice bez kompromitiranja mogućnosti da buduće generacije zadovolje svoje potrebe"**.

Održivi razvoj neodvojivo je povezan s društvenim i gospodarskim aktivnostima. Aktivnost koja se u jednom području odvija nauštrb druge dugoročno nije održiva. Npr. mnogi izvori u prirodi su ograničeni i jednom kad ih se ukloni ili iscrpi, naškodit će se razvoju za buduće generacije. Potrebno je osigurati gospodarski rast koji je učinkovit, socijalno prihvatljiv te da nema negativan utjecaj na okoliš.

Predanost Europske unije okolišu i održivom razvoju zajamčena je ugovorima iz Maastrichta i Amsterdama. Europsko vijeće iz Göteborga naglasilo je važnost ujednačavanja gospodarskog rasta s ciljevima održivog razvoja. Sve inicijative koje sufinancira EU moraju nužno uzeti u obzir postojeće stanje u okolišu i osigurati da nijedna interventna politika nema negativan utjecaj na okoliš.

Kako je već opisano u prvom poglavlju (Osnovna analiza), u Općini i postoje vrijedni dijelovi okoliša koje je potrebno zaštititi kako bi u njima mogle uživati i buduće generacije. Stanje okoliša u Općini sve je više pod prijetnjom onečišćenja. Otpadne vode ispuštaju se u okoliš bez pročišćavanja, prikupljeni otpad se ne tretira adekvatno, a postoje i brojna ilegalna i nekontrolirana odlagališta otpada. Osim toga, ukoliko Općina počne koristiti svoje prirodne resurse (šume, zemljište, voda) na sustavniji način kako bi se povećala zaposlenost, može se pretpostaviti da bi takvo

korištenje prirodnih resursa, ukoliko nije dobro planirano i organizirano, moglo imati dodatni negativan utjecaj na stanje u okolišu.

Općina Sveti Juraj na Bregu integrirati će pitanja održivog razvoja u sve aspekte PUR-a. U viziji Općine ugrađeni su principi održivog razvoja, a postoji i poseban prioritet koji se direktno odnosi na pitanja zaštite okoliša i održivog razvoja.

To je prioritet pod nazivom "Zaštita okoliša", a njemu pridružene mjere su:

- Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje;
- Programi edukacije o važnosti zaštite okoliša;
- Jačanje uloge nevladinih organizacija za zaštitu okoliša;
- Unapređenje praćenja stanja u okolišu.

Prioritet 7 "Komunalna infrastruktura" također uključuje mjere koje su važne za održivi razvoj stanovništva, a to su:

- Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda;
- Sanacija postojećih odlagališta otpada te sanacija divljih deponija.

Prilikom provedbe PUR-a, Općina Sveti Juraj na Bregu će voditi posebnu pažnju da jačanje gospodarstva **ne znači** pojačan pritisak na okoliš. Morat će se osigurati da projekti koji će se provoditi u PUR-u dokažu svoj pozitivan učinak na okoliš, odnosno da su mogući negativni učinci na okoliš svedeni na minimum. Od predlagača projekata će se tražiti da opišu koje će mjere poduzeti da zaštite okoliš i smanje bilo kakve negativne učinke na okoliš.

Strategija razvoja partnerstva i učinkovite demokracije

Partnerski dogovori na nacionalnoj i lokalnoj razini predstavljaju kamen temeljac gospodarskih programa koje sufinancira EU. Posljednjih 20 godina partnerstva na lokalnim područjima postala su popularna u Europi kao odgovor na socio-ekonomske promjene. Ovakva partnerstva vidljiva su u slučaju rada lokalnih i regionalnih vlasti s poslovnim i civilnim organizacijama u planiranju i izvršavanju razvojnih inicijativa.

Partnerstvo se smatra načinom postizanja maksimalne mobilizacije resursa i utjecaja te je dokazano učinkovito kao odgovor na krizne situacije u gospodarstvu. Ovakve situacije odnose se na zatvaranje velikih tradicionalnih industrija, povećanje siromaštva i socijalnu isključenost. U nedostatku partnerskih dogovora smanjene su šanse za uspješan lokalni gospodarski razvoj. Interesne skupine mogle bi pokušati odgovoriti na glavne strukturalne probleme bez potrebnih informacija ili svijesti o dostupnoj potpori. Nedostatak partnerstava također nosi rizik od udvostručavanja i ponavljanja već poduzetih akcija, kao i opasnost da aktivnosti i projekti ne dopiju do onih korisnika kojima je podrška najpotrebnija. Općina Sveti Juraj na Bregu u procesu izrade PUR-a koristi radne grupe. Početkom izrade PUR-a formirano je zasebno tijelo, radna grupa, koja djeluje kao savjetodavno tijelo Općine unutar PUR procesa. Članovi ovog Odbora izabrani su od samih interesnih skupina kao njihovi predstavnici. Tijekom izrade PUR-a, radna grupa konzultirana je u svim važnijim pitanjima razvoja i pripreme strategije. Na taj način jača se participacijska demokracija u Općini .

U Osnovnoj analizi navedeno je da je civilno društvo u Općini nedostavno razvijeno. Razvoj civilnog društva Općina smatra vrlo važnim i jedan od prioriteta direktno se odnosi na njegovo jačanje s ciljem povećanja njegova utjecaja na razvoj u Općini .

Mjere koje su pridružene tom prioritetu su slijedeće:

- Promocija civilnog sektora i podizanje svijesti o njenoj ulozi i važnosti te jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja;
- Izrada i provedba programa za poboljšanje strukture i mehanizama za podršku neprofitnim organizacijama i organizacijama civilnog društva;
- Poticanje volonterstva;
- Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuopćinske i međudržavne suradnje civilnog sektora.

Provedbom PUR-a nastaviti će se ustanovljeni partnerski odnosi. Jačanje općinskih kapaciteta i sposobnosti pratiti će i povećanje mogućnosti lokalnog stanovništva da upravljaju svojim gospodarskim razvojem. Unutar same vizije Općine do 2012. godine napominje se da će većina uspjeha Općine biti rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora što potvrđuje da je Općina spremna otvoreno surađivati sa svim sektorima na gospodarskom razvoju. Jedinica za provedbu projekata PUR -a osigurat će da se načelo partnerstva poštuje tijekom provedbe PUR-a.

Razvojni učinak PUR-a

Razvojne učinke PUR-a u ovoj fazi teško je kvantificirati. Općenito, ciljevima se navode poželjni učinci, a prioritetima poželjni rezultati koji vode do tih implikacija. Bolja kvantifikacija ovoga nastat će iz sustava za ispitivanje i provedbu PUR-a koji će sve više omogućivati utvrđivanje i mjerenje promjena koje prate PUR. U donjoj Tablici 4.2 izložena je ideja o potrebnim učincima kojima će se PUR vremenom morati moći baviti. Načela su jeftini programi, poboljšavanje veza i smanjivanje prijevoznih troškova uz razvijanje ove lokacije u poznatu lokaciju kako međunarodne trgovinske službe, tako i industrije. Jedinica za provedbu projekata ili Razvojna agencija, osnovat će se unutar općinske strukture i biti centralno mjesto provedbe PUR- a.

Tablica 4.2: Očekivane koristi PUR strategije

Sektor	Utjecaj na gospodarstvo	Potencijalne dobiti od djelotvornosti	Uspješnost predloženih djelovanja	Strateške koristi
Poljoprivreda, šumarstvo	Politika niskih cijena i institucionalne mjere. Koristi od proizvodne specijalizacije i gospodarenja prirodnim resursima.	Mali input kapitala uz potencijalno velike dobiti. Dobiti unutar cijele Općine kroz proizvodnu specijalizaciju i poboljšani marketing	Rješava problem ograničene specijalizacije. Može biti usmjerena na skupine s malim prihodima i poboljšati vertikalno povezivanje i upravljanje resursima	Povećat će trgovinu putem specijalizacije proizvodnje. Postavit će temelj za budući razvoj u seoskim područjima.
Industrija	Jeftini programi za jačanje izravnih ulaganja i organiziranje pojednostavljenih postupaka ulaganja. Poboljšava vezu između inozemne i lokalne industrije	Uklanja početna ograničenja ulaganja u industriju. Niska razina državne intervencije	Izrađen poseban program za siniregiju koji rješava neposredna ograničenja.	Stvorit će platformu za hrvatsko i inozemno ulaganje. Postavlja temelj za buduću industrijalizaciju. Visoka komplementarnost.
Trgovina i ulaganje	Poboljšava regionalno gospodarstvo uklanjajući prepreke za gospodarsku aktivnost	Jeftino izravno ulaganje u javni sektor. Poboljšava učinkovitost uklanjanjem administrativnih i upravnih uvjeta (odredbi)	U visokoj mjeri usredotočen na trgovinu. Izravno rješava ograničenja.	Izravno će povećati intra-općinsku i međuopćinsku trgovinu, odnosno nacionalnu trgovinu. Visoka komplementarnost.
Promet i veze	U kratkom roku smanjit će	Jeftina studija i institucionalne	U visokoj mjeri usmjeren; odredit	Vrlo komplementarne

	troškove prijenosa i prijevoza. Znatne koristi od izgradnje IKT mreže u srednjem i dugom roku	mjere. Preostaje da se odredi bolja učinkovitost kao rezultat studija izvedivosti	će odluku o budućim potrebama prometa i veza.	u srednjem i dugom roku. Poboljšani promet i veze ubrzat će zamah Općine i lokacije: preduvjet budućeg rasta.
Razvoj ljudskih resursa	Veći utjecaj na gospodarstvo kroz stručnu obuku, edukativne programe i pomoć pokretljivosti radne snage	Poboljšano upravljanje ljudskim resursima i uštede zahvaljujući djelotvornosti lokalne administracije (uprave).	U visokoj mjeri usredotočen na važno pitanje tržišta radne snage u Općini	Vrlo komplementarne; ubrzat će zamah i popločiti put za bolje poslovne sposobnosti u miniregiji
Vodna infrastruktura i gospodarenje otpadom	Poboljšat će korištenje postojećeg kapaciteta i mreža.	Učinkovito korištenje resursa Općine izvan granica. Smanjit će državne i županijske troškove	Visoka razina usredotočenosti na sektor; tehnički projekt. Ima vrlo dobre izgleda za izravno dopiranje do korisnika.	Postavit će temelj za budući rast (razvoj). Generirat će šire javno prihvaćanje PUR -a.

8. ISKORIŠTAVANJE SEKUNDARNIH SIROVINA

8.1 *Proizvodnja biokomposta*

Poljoprivreda se iako zahtjeva suvremeno poslovanje i uporabu različitih industrijskih proizvoda, zasniva na ekološkim principima, pri čemu je najznačajnije pronalaženje rješenja za proizvodnju hrane koja ne oštećuje prirodne ekosustave. Organsko-biološka poljoprivredna proizvodnja, osim što je trend u EU poljoprivredi, bitna je za razvoj naših obiteljskih gospodarstava, naročito proizvođača "zdrave hrane".

Osnovni materijali za proizvodnju biokomposta su ostaci klasične biljne i stočarske proizvodnje (slama, stajnjak svih vrsta stoke, ostaci nakon komercijalne proizvodnje gljiva i prerade voća i povrća i sl.).

Na osnovi obavljenih dosadašnjih tržišnih i proizvodnih istraživanja utvrđena je realna potreba od 15.000 t biokomposta u 2006. godini uz predvidivi godišnji porast količina od cca 30 %.

8.1.1 **Troškovi proizvodnje:**

Troškovi ulazne sirovine: $25.000 \text{ m}^3 \times 7,00 \text{ kn} = 175.000,00 \text{ kn}$, različiti prijevozi do pogona i u pogonu $25.000 \text{ m}^3 \times 2,00 \text{ kn} = 50.000,00 \text{ kn}$.

Troškovi energije: (lož ulje, el. energija) 83.000,00 kn

Troškovi rada: (5 radnika) iznose godišnje 300.000,00 kn

Troškovi repromaterijala: (vreće, plastične cijevi, plastični pokrov, palete) u predvidivom iznosu od 268.000,00 kn.

Na osnovi prikazanog proizlazi da su ukupni troškovi proizvodnje 876.000,00 kn

Nakon provedenog tehnološkog postupka od ukupne količine ulaznih sirovina proizvest će se 15.000 m³ biokomposta

Prodajna cijena biokomposta utvrđena je sa 560,00 kn/m³, a proizlazi iz kvalitativnih karakteristika proizvedenog biokomposta i ostvarive dobiti kod proizvođača (kupca).

Račun dobiti i gubitka:

Ukupan prihod: 15.000 m³ x 560,00 kn = 8.400.000,00 kn.

Ukupni troškovi: 25.000 m³ ulazne sirovine sa pratećim ostalim troškovima iznosi 876.000,00 kn.

Ostvarena dobit u prvoj godini iznosi 7.524.000,00 kn.

Za navedenu je proizvodnju potrebno osigurati, osim minimalne prilagodbe postojećih objekata, svu tehnološki potrebnu mehanizaciju i opremu u ukupnoj vrijednosti od 438.000,00 kn.

Tržište prodaje biokomposta su ugovorena obiteljska gospodarstva, proizvođači "zdrave hrane".

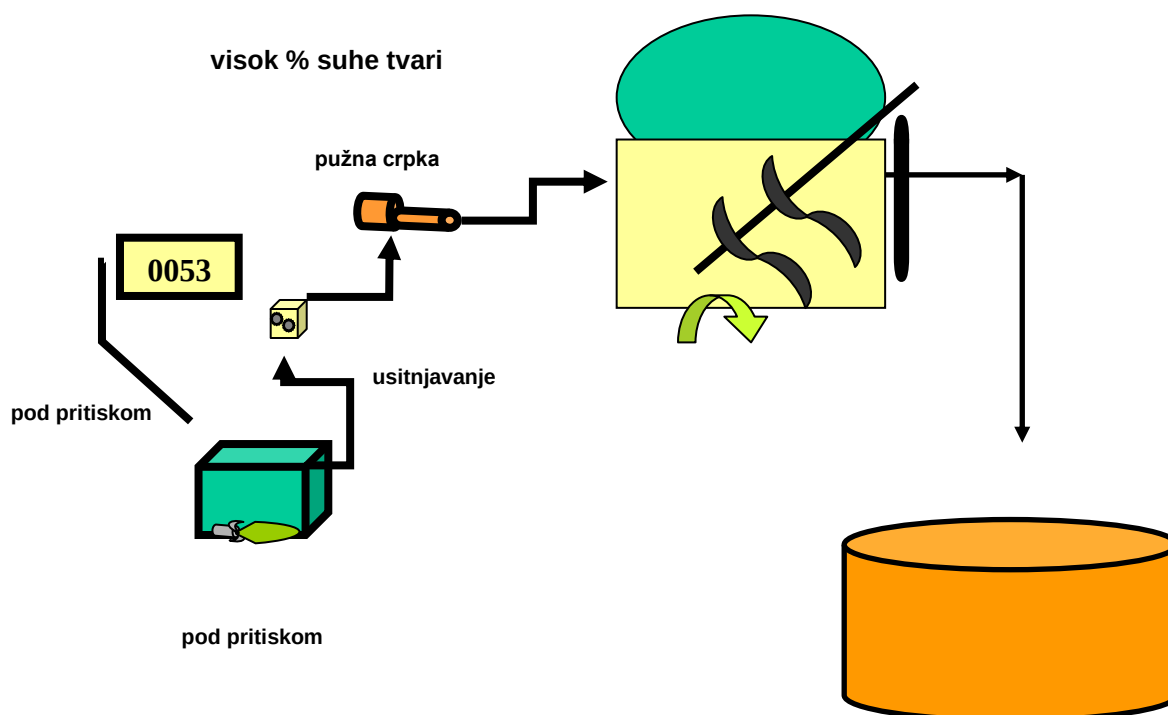
8.2 Proizvodnja bioplina

Različite organske tvari dodajemo u fermentacijski spremnik u kojem uslijed nedostatka svjetlosti i zraka pri temperaturi od 35 do 40°C dolazi do međusobnog djelovanja različitih mikroorganizama te stvaranja bioplina. Bakterije koje stvaraju bioplin svugdje su prisutne. Da bi se bakterije dobro iskoristile potrebno je temeljito miješanje sadržaja (optimalno je stalno miješanje). Moguće je stalno dodavanje novog supstrata. Pri nižim je temperaturama proces stvaranja plinova usporen pa je spremnik potrebno zagrijavati budući da u ovom procesu ne dolazi do stvaranja topline.

Mješavina plinova sastoji se uglavnom od metana i ugljičnog dioksida. Svojstvo plina da gori iskorištavamo tako da plin dodajemo kao pogonsko gorivo. Učinak koji se postiže sagorijevanjem pretvaramo pomoću generatora u električnu energiju. Toplina koja nastaje iskorištava se za zagrijavanje fermentacijskog spremnika kao i za zagrijavanje štala ili sušara žitarica. Krute tvari kao silaža ili ostatci žitarica također se

moгу dodavati. Tekuće stanje sadržaja spremnika održava se pomoću preljeva koji održava uvijek jednaku razinu. Kada se dodaje novi supstrat dolazi do prelijevanja istrošenog dijela preko preljeva u spremnik za skladištenje.

Bioplin nastaje u anaerobnom procesu, pri mogućoj konstantnoj temperaturi. Proces je osjetljiv na svjetlost. Postrojenje se temelji na mezofilnom radu (temperatura cca. 35 – 40 °C) te se puni organskim supstratom. Tekuće stanje sadržaja spremnika održava se pomoću preljeva koji održava uvijek jednak nivo. Kada se dodaje novi supstrat, dolazi do prelijevanja istrošenog dijela preko preljeva u spremnik za skladištenje. Ukoliko nije moguća ugradnja preljeva, postoji mogućnost ugradnje automatskog sistema prelijevanja u spremnik za skladištenje.

Stanica za dobivanje energije može biti instalirana u zasebnoj građevini ili se isporučuje gotova kao kontejner. Toplina koja nastaje uslijed sagorijevanja odvodi se uz pomoć vode za hlađenje ili se pomoću izmjenjivača topline koristi za zagrijavanje štala. Višak topline odvodi se preko vode na krov kontejnera. Industrijski generator za dobivanje struje smješten je u gornjem dijelu kontejnera

Moguće je iskoristiti sljedeće materijale: silažu, vlažne žitarice, trop, kukuruz, silažu od trave, gnoj (star cca. 2 mjeseca) sa steljom i vlaknima dužine do 10 cm., kruh, kolači, usitnjena repa, luk, krumpir, silaže iz cijelih biljaka, keksi , gnoj od peradi pomiješan sa steljom.

Ukoliko se dodaju tvari kod kojih je potrebna higijenska obrada, tvari koje spadaju u 3. kategoriju prema propisima o higijeni – EG 1774/2002, te tvari potrebno je najprije usitniti na veličinu zrna do 10 mm, a zatim termički obraditi (pasterizacija) u vremenu od 1 sata pri temperaturi najmanjoj 70 °C.

Tekuće tvari zagrijavamo uz pomoć izmjenjivača topline na temperaturu preko 70 °C te prepumpavamo u spremnik s miješalicom. Vrijeme zagrijavanja iznosi minimalno 1 sat pri temperaturi 70 °C. Temperatura i vrijeme se dokumentiraju. Nakon termičke obrade supstrat se dodaje u sabirnu jamu. Toplinu je moguće ponovno upotrijebiti (dodatna opcija).

Ova se postrojenja posebno planiraju za svako postrojenje prema količini materijala koji je potrebno termički obraditi.

Pritisak plina u samom fermentoru mora biti do 5 mbar a mogući podtlak koji nastaje uslijed rada motora ne bi smio prelaziti 1-2 bar. Regulacija se u ovim granicama postiže kombiniranom upotrebom osigurača za prekomjerni i nedostatni pritisak. Senzor pri pre niskim pritiscima zaustavlja postrojenje.

OKVIRNI PRORAČUN POTREBA I INVESTICIJE

Svinjski gnoj 6 % suhe tvari	10.000 t
Silaža/kukuruz 35% suhe tvari	300 t
Silaža/trava 40 % suhe tvari	300 t
Otpad od pšenice 87 % suhe tvari	1.600 t
Ukupno:	12.200 t

Veličina fermentora Ø količina metana: 54,87 %

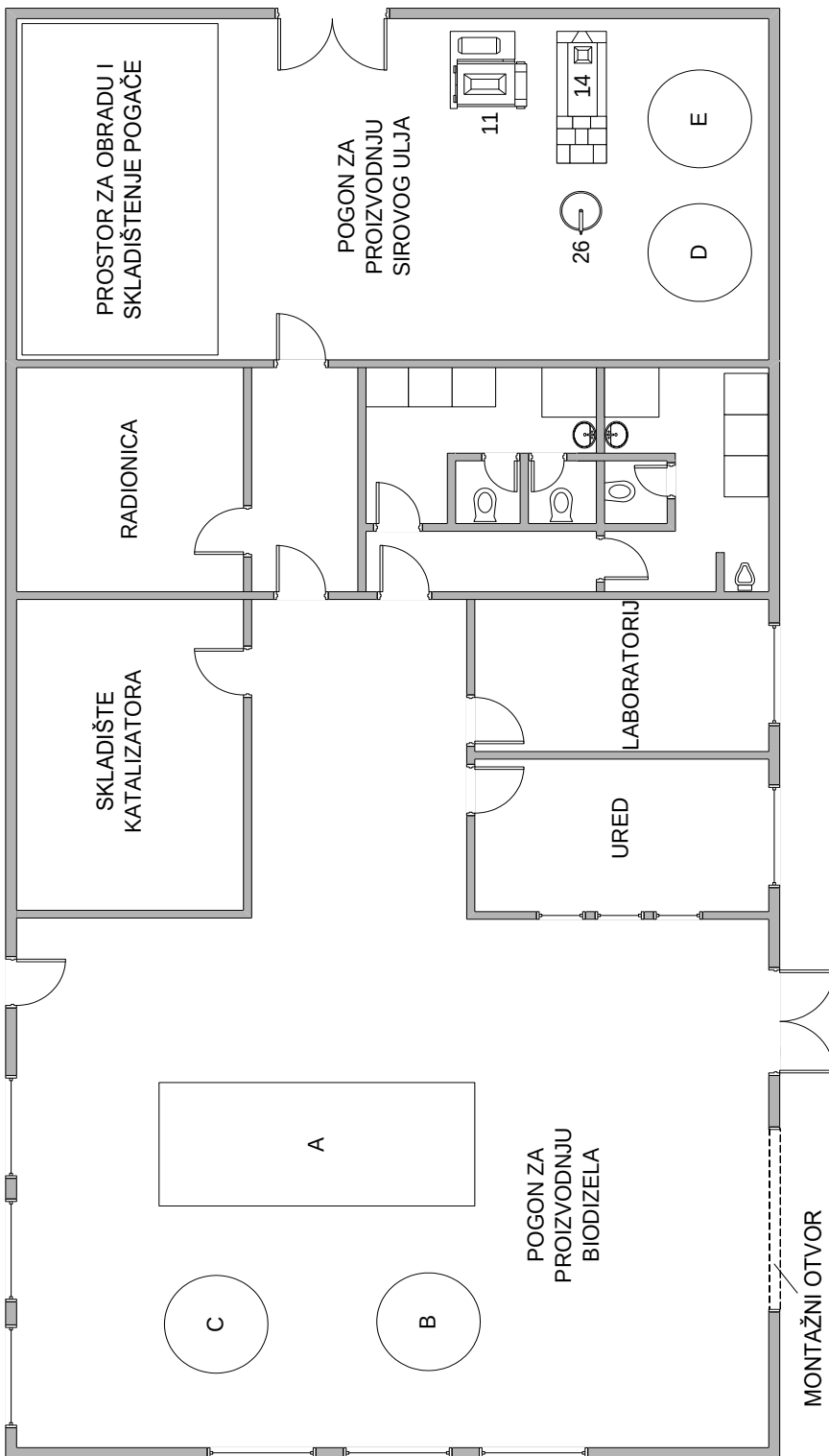
Ukupno svih supstrata / godišnje	12.200 m ³
Supstrat / dnevno	33,4 t
Potrebna veličina fermentora / neto	2.206 m ³

Potrebna fermentor bruto veličine 2.496 m³ , promjera 22,50 m , izbetonirana ploča površine 419 m² , visina građevine 6,28 m , volumen / neto 2.218 m³.

Proračunato vrijeme trajanja procesa	66 dana
Očekivana količina suhe tvari u fermentoru	8,13 %

Očekivana dnevna količina bioplina	2.439 m ³
Očekivana dnevna količina metana	1.332 m ³
Očekivana količina topline	555,08 kW
Očekivana količina el.energije	226,96 kW

Trošak postrojenja iznosi cca. EUR 700.000,00.

26	Filtar za dekantiranje suspenzije
14	Pužna preša
11	Mlin s jednim parom valjaka
D, E	Spremnici za ulje
B, C	Spremnici za otopinu KOH u metanolu
A	Kompaktna jedinica za proizvodnju (CPU)
Pozicija	Naziv i opis

Projektirali: Dr.sc. Željko Mokrovčak, dipl.ing. Sandra Neđeral Nakić, dipl.ing.	Faza projekta: Tehnološki projekt Naziv: Tlocrt pogona	
	Datum: 17. veljače, 2004.	Mjerilo 1:100 Nacrtni br. 3

9. ODRŽIVI RAZVOJ

Razvoj pojedine regije ili nekog procesnog postupka, uz vjerojatno pozitivne ekonomske efekte, gotovo obvezno sa sobom donosi i određene probleme. Problemi se mogu ogledati u narušavanju prirodne ili kulturne baštine, oštećenju eko sustava nekog područja ili vrste. Uvođenje novih tehnologija (postupci) ili vrsta (biljke, životinje) u proizvodne procese gotovo uvijek uzrokuje zatiranje starih ili promjenu strukture. Također se uzrokuje i promjena strukture zaposlenih osoba i njihovih običaja. Iako je ekonomski razvoj nešto čemu težimo, potrebno je već u početku ocijeniti kolike će štete počinuti naša poduzetnička ideja.

Filozofija održivog razvoja usmjerena je pronalaženju razvojnih rješenja uz što manje promjene u postojećem stanju. U poljoprivredi je to biološka proizvodnja gdje se stvari izmjenjuju u cikličkim procesima biološkom sinergijom svih organizama uključujući i čovjeka.

Održivi razvoj je „manhood friendly“ (čovječanstvu prijateljski) način razmišljanja, pokret ili filozofija. Načela održivog razvoja naročito je bitno slijediti pri planiranju razvoja zemalja kao što je Hrvatska jer se radi o ljepotici koju bi mnogi htjeli iskoristiti dok joj vrijeme još nije isteklo. Kako su Hrvati tradicionalno gostoljubiv narod, pri realizaciji razvojnih planova moglo bi se dogoditi da se neki projekti realiziraju „u magli“, što je potrebno preventivno riješiti. Od najnižih do najviših instanci treba dogovoriti politiku razvoja i održivih rješenja.

Održiva rješenja se odnose na sve postojeće resurse: zemlja, voda, zrak, ljudi, životinjski i biljni svijet. Samo harmonični odnosi između resursa mogu osigurati dugotrajno i kontinuirano korištenje i raspodjelu.

Održivi razvoj u EU reguliran je poljoprivredno okolišnim programima (POP) za svaku zemlju te se primjenjuje od 1992. godine. Danas predstavlja jedinu obveznu mjeru u sklopu EU regulative o ruralnom razvitku.

Poljoprivredno okolišni program (POP) je namijenjen zaštiti okoliša, prirode i krajobraza u ruralnim područjima. Njime se poljoprivrednici potiču da nastave primjenjivati agrotehničke mjere koje ne štete prirodi i okolišu ili da uvedu mjere koje nisu gospodarski isplative, ali su važne za zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti. U tom smislu, POP predstavlja važan instrument kojim hrvatsko društvo u cjelini nagrađuje poljoprivrednike za brigu o općem dobru (očuvano tlo, voda i zrak, bogata biološka raznolikost, njegovan krajobraz i sl.).

Cilj POP-a je odgovoriti na dva najveća izazova s kojima se Hrvatska suočava kad je riječ o poljoprivredi i zaštiti prirode i okoliša: gubitak biološke raznolikosti zbog zarastanja travnjaka te pritisak na okoliš uzrokovan primjenom neodgovarajuće poljoprivredne prakse.

10. PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOG SEKTORA

Kako je područje prostora Općine Sveti Juraj na Bregu relativno malo razvojno ograničeno, politika razvoja Općine Sveti Juraj na Bregu se može temeljiti kako na prodaji zemljišta investitorima, tako i na modelu partnerstva privatnog i javnog sektora (JLS) u kojem se dugoročno može zadržati vlasništvo nad zemljištem i nekretninama.

10.1 Definicija JPP-a

Javno - privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe.

U najširem smislu javno - privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subject donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

Međutim, pod pojmom javno - privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu.

Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Javno-privatno partnerstvo ili "JPP" je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- ✓ dobiva imovinu javnog sektora na komercijalno korištenje i/ili
- ✓ preuzima značajne financijske, tehničke i operativne rizike u svezi s obnašanjem institucionalne funkcije i/ili korištenja imovine javnog sektora, i

- ✓ ima korist od obnašanja institucionalne funkcije i/ili korištenja imovine javnog sektora uz uvjet maksimiziranja ekonomsko-financijske koristi za javni sektor.

Motivi javnog sektora za JPP su:

- ✓ Nedostatna financijska sredstva za pokretanje novih investicija
- ✓ Efikasnija realizacija projekata
- ✓ Podjela rizika između javnog i privatnog sektora
- ✓ Poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga
- ✓ Dugoročna ekonomsko-financijska korist

10.2 Socijalni aspekt JPP-a

Važni „sastojci“ uspješnog javno-privatnog partnerstva su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. To nije lako postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha javnoprivatnog partnerstva.

Socijalni dijalog omogućuje identifikaciju zajedničkih problema i stvaranje zajedničkih strategija za razvoj na državnoj ili lokalnoj razini.

Potreba za javno-privatnom suradnjom vjerojatno je izraženija na lokalnoj razini. Globalni trendovi (globalizacija, decentralizacija) postavljaju široki niz zahtjeva pred lokalne dionike. Na primjer, mnoga lokalna gospodarstva trebaju održavati svoju konkurentnost na globalnom tržištu. Poduzeća ne mogu sama podnijeti taj izazov te će se za podršku poslovnom okruženju i investicijskoj klimi trebati osloniti na lokalne vlasti i davatelje usluga. Također organizacije civilnog društva mogu doprinijeti nastojanjima održivog lokalnog ekonomskog razvoja kroz svoje aktivnosti usmjerene zaštiti isključenih grupa ili zaštiti okoliša.

Uspješno javno-privatno partnerstvo tako doprinosi socijalnim i ekonomskim aspektima i zaštiti okoliša. JPP omogućava i/ili olakšava udruživanje resursa, znanja

i ekspertize. Tako JPP može značajno povećati pristup širokom nizu osnovnih komunalnih usluga, servisa i proizvoda, pogotovo u siromašnim područjima.

10.3 Raspodjela rizika

Bit javno-privatnog partnerstva leži u raspodjeli rizika jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Unutar tog raspona, javno - privatno partnerstvo možemo razvrstati u nekoliko skupina ovisno o stupnju uključenosti javnog i privatnog sektora i o raspoređenosti rizika. Tako razlikujemo:

Design-Build (DB) – Privatni sektor osmišljava i gradi infrastrukturu sukladno specifikacijama javnog sektora. Troškovni rizik je prenesen na privatni sektor, budući da je cijena, koju je javni sektor spreman platiti, fiksna.

Operation & Maintenance (O&M) – Privatni poduzetnik, temeljem ugovora, pod određenim uvjetima upravlja javnom imovinom koja ostaje u vlasništvu države.

Design-Build-Finance-Operate (DBFO) – Privatni sektor osmišljava, financira i gradi javno dobro, uzima ga u dugoročni najam, nakon isteka najma predaje ga javnom sektoru.

Build-Own-Operate (BOO) – Privatni sektor financira, gradi i upravlja javnim dobrom u svom vlasništvu. Ograničenja su uspostavljena ugovorom i ona se reguliraju od strane javnog sektora.

Build-Own-Operate-Transfer (BOOT) - Privatni sektor dobiva franšizu za financiranje, dizajn, izradu i upravljanje javnim dobrom tijekom određenog razdoblja, nakon kojeg se vlasništvo predaje javnom sektoru.

Buy-Build-Operate (BBO) – Transfer javne imovine privatnom sektoru najčešće temeljem ugovora, prema kojem će ta imovina biti upravljana javnim sektorom kroz određeno razdoblje.

Operation License – Privatni sektor dobiva dozvolu da pruža javnu uslugu u određenom razdoblju

Finance Only – Privatni sektor, neposredno financira projekt ili koristi dugoročni zakup.

10.4 Stvaranje javno-privatnog partnerstva

Javno privatno partnerstvo ne mora na prvi pogled izgledati kao poželjno rješenje. Vlasti i privatne tvrtke imaju dugu tradiciju zajedničkog rada po jednostavnom obrascu (npr. vlasti kupuju proizvod koji je proizveo privatni sektor). Međutim, često oklijevaju ući u kompleksnije odnose. Vlasti se boje da će ih privatna poduzeća iskoristiti, dok privatna poduzeća često razmišljaju o pristupima koje zauzima vlast kao o dodatnom teretu i gubljenju vremena.

Postoje tri glavna uvjeta koji idu u prilog stvaranja partnerstva: kriza, pojavljivanje i uključivanje «pokretača» i nekoga tko služi kao katalizator.

10.4.1 Kriza

Općenito, treba se pojaviti široko prepoznata kriza - npr. ne postojanje određene usluge ili gubljenje resursa - prije nego li su partneri prisiljeni odlučiti se na suradnju kako bi riješili problem. Iako se nadamo da do napretka može doći i bez pojavljivanja krize, u praksi, inercija koja mnoge ljude drži na «utabanom» putu, prekida se najčešće nužnom potrebom za zajedničkim radom.

10.4.2 Podržavatelji

Katkad će (čak i kad nema ozbiljne krize) pojedinac, grupa ili organizacija shvatiti da se odvojenim, nekoordiniranim akcijama propuštaju prilike za optimiziranje korištenja nedostatnih resursa. U stvarnom životu, čak i kad je očito da postoji kriza te postoji interes za suradnjom, partnerstvo neće uspjeti bez poticaja i opredijeljenosti nekoliko pojedinaca. Takvi «podržavatelji» (vođe ili pioniri) mogu biti vladini dužnosnici, članovi udruga, poslovni ljudi ili građani koji - kroz svoju osobnu motivaciju – omogućavaju stvaranje partnerstva. U drugim slučajevima «podržavatelji» su pružatelji usluga, koji imaju korist od partnerstva.

10.4.3 Pokretači

Često postoji potreba za nekom vrstom pokretača koji će spojiti partnere. To mogu biti aktivisti nekog vanjskog dionika, npr. jedne ili više međunarodnih financijskih institucija ili drugih tijela koja poštuju ili im vjeruju svi partneri.

10.5 Faktori koji omogućuju uspješnost modela JPP

10.5.1 Kompatibilni ciljevi

Da bi javno-privatno partnerstvo bilo uspješno u svom djelovanju razni kriteriji moraju biti zadovoljeni. Za početak, javni i privatni sektor moraju imati **kompatibilne ciljeve**.

Npr. i javni i privatni sektor žele podići opći standard života - vlasti i zajednice žele raditi na tome kako bi se smanjilo siromaštvo, a poslovni svijet želi da se to postigne kako bi više ljudi moglo kupiti njihove proizvode. Oba sektora također žele poboljšati veze na lokalnoj razini, naročito na «rastućim tržištima» - poslovni sektor u cilju rasta tržišta, a vlasti i zajednice u cilju promoviranja razvoja i razmjene ideja. Dodatno, oba sektora žele osigurati dostatne usluge - vlade i zajednice kako bi održali niske troškove te povećali pokrivenost uslugama, a poslovni sektor jer to povećava profit.

Sve strane se moraju usredotočiti na šire, komplementarne ciljeve koji se trebaju postići. Važno je da shvate da javni i privatni sektor ne trebaju nužno biti isti da partnerstvo funkcionira - moraju biti približno kompatibilni.

10.5.2 Podržavajuća okolina

Slijedeći ključni faktor u održavanju javno-privatnog partnerstva je **podržavajuća okolina**. Podržavajuća regulatorna, pravna i politička okolina predstavlja kamen temeljac za održivo uključivanje privatnog sektora.

Regulatorni okvir čak i ako je jasno postavljen sa strane vlade, ne garantira učinkovito reguliranje. Obzirom da su lokalne samouprave različite, javni i privatni sektori će se susresti sa problemima kad budu pokušavali definirati i regulirati svoj međusobni odnos te svoje uloge u pružanju usluga. Posebno javni sektor treba definirati jasnu raspodjelu odgovornosti između nacionalne vlade i lokalne samouprave te javno iskazati svoju ulogu kao onoga koji pruža i regulira. Privatna poduzeća radije žele da ugovor služi kao glavni regulatorni mehanizam te da lokalna samouprava ima vrlo ograničeno pravo na regulatornu diskreciju nakon što je ugovor potpisan. Detaljno specificirane odredbe koje određuju dužnosti, ciljeve koji se trebaju postići, pravila za mijenjanje cijena i načine rješavanja nesporazuma, dozvoljavaju privatnom sektoru bolju mogućnost predviđanja profitabilnosti pothvata te odlučivanja žele li se ili ne žele natjecati za dobivanje ugovora. Imajući to u vidu, vlasti moraju donijeti važnu odluku o stupnju regulatorne diskrecije koje su se spremne odreći, naročito kod dugoročnih ugovora.

Pravni okvir vrlo je bitan za ugovaranje i provođenje javne nabave te za investiranje privatnog sektora. Vrlo je važno uvesti odgovarajuće mehanizme kako bi se smanjila mogućnost za korupciju u bilo kojem procesu nabave, jer se korupcijom smanjuje politička prihvatljivost i interes mnogih privatnih investitora.

Na posljepku, političko okruženje lošom političkom klimom može stvoriti barijere za početak ili održavanje javno-privatne suradnje. Pritisci izbornih ciklusa, potencijalna nestabilnost novih demokracija, posebne agende vladinih dužnosnika te poseban status nekih usluga (npr. pristup vodi) mogu uvelike smanjiti interes privatnog

sektora. Vlasti bi trebale, kako bi potakle javnoprivatno partnerstvo, dati jamstvo privatnim partnerima da politički faktori neće dovesti do prekidanja ugovornog partnerstva.

10.5.3 **Političko i društveno prihvatanje**

Da bi javno-privatno partnerstvo kao model uspjelo, javni i privatni sektor ne mogu graditi partnerstvo sami, stoga je **političko i društveno prihvatanje** uključivanja privatnog sektora slijedeći faktor uspješnosti modela JPP. Javnost mora vidjeti sudjelovanje privatnog sektora kao korisno, ako se želi da partnerstvo potraje. Javno prihvatanje uključivanja privatnog sektora kroz duže vrijeme, ovisit će prvenstveno od pružanja obećanih usluga i ostvarene koristi po prihvatljivim cijenama. Zbog toga, vrlo je važno razviti mehanizme kako bi se osiguralo da organizacija koja pruža uslugu, bilo da se radi o organizaciji iz javnog ili privatnog sektora bude odgovorna prema svojim korisnicima.

Javna podrška će također ovisiti o mogućnosti partnerstva da zadovolje potrebe svih dionika. Npr. službenici u javnim službama mogu biti izvor velikog otpora povećanom uključivanju privatnog sektora u pružanju usluga. Ugovori trebaju osigurati zapošljavanje ili zbrinjavanje javnih službenika i lokalnih stanovnika u najvećoj mogućoj mjeri.

10.5.4 **Kredibilitet i transparentnost**

Učinkovitu suradnju između lokalne vlasti, poslovnog svijeta i zajednice nije lako postići, jer je uključeno mnogo različitih sudionika, često postoji nizak stupanj povjerenja među potencijalnim partnerima te nedostaje predvidljivost u procesu. Stoga kao bitan faktor navodimo i **kredibilitet** podržavatelja i drugih uključenih lidera, kao i **transparentnost** procesa kritične su odrednice dugoročnog uspjeha. Iskustvo govori da istinsko partnerstvo mora uključivati principe pravičnosti, transparentnosti u postupanju te zajednički interes odnosno korist. Za uspješno partnerstvo u bilo kojem projektu potrebno je povjerenje i sigurnost.

10.6 Faktori koji pridonose trajnom partnerstvu

Vlasti jasno iskazuju interes za javno- privatno partnerstvo koje će se održati kroz dulje vrijeme. Bitni elementi za trajno javno- privatno partnerstvo su: uključivanje resursa, razvoj kapaciteta, uloge i odgovornosti, fleksibilnost, vrijeme, strpljenje i društvena odgovornost. Svaki od elemenata je obrazložen u nastavku.

10.6.1 Uključivanje resursa

Svi bi se uključeni partneri trebali obvezati da će uključiti svoje resurse (financijske, ljudske, kapital) kako bi povećali svoj interes za stvaranje uspješnog partnerstva. To uključuje dijeljenje rizika i nagrade.

10.6.2 Razvoj kapaciteta

Projekti koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili velika kapitalna ulaganja zahtijevaju razvoj kapaciteta svih grupa dionika. Npr. razvoj kapaciteta:

- ✓ potrošača o prirodi usluga koje su im namijenjene i u pogledu troškova za pružanje usluga;
- ✓ pružatelja usluga, naročito lokalnih organizacija, u pogledu poduzetničkih vještina
- ✓ vlasti, u pogledu usvajanja potrebnih okvira za pružanje usluga te za nadgledanje kvalitete pružanja usluga.

10.6.3 Uloge i odgovornosti

Određivanje uloga i odgovornosti još je jedan element potreban za razvoj učinkovitih partnerstva. Bitno je da se partnerstva organiziraju kroz usuglašavanje, u cilju najučinkovitije upotrebe resursa obje strana.

Individualne odgovornosti moraju biti jasno razgraničene i određene od početka, kako ne bi došlo do dvosmislenih, nejasnih zadataka koji se očekuju da ih svaki od partnera provede.

Nadalje, te odgovornosti treba realističko definirati, s jasnim razumijevanjem jakih i slabih strana svakog pojedinog partnera.

10.6.4 Fleksibilnost

Svi su partneri vezani uz kontekst i lokalno se razlikuju. Partnerstvo bi se trebalo koristiti postojeća iskustava, ali u isto vrijeme trebalo bi voditi računa o korištenju komparativnih prednosti lokalnih resursa. Ako se radi o duljem vremenu, bit će najvjerojatnije potrebno provesti promjene u plan investiranja, izboru tehnologija te planu aktivnosti, kao odgovor na nepredviđene okolnosti.

Uključivanje jasnih procedura za uvođenje takvih promjena tijekom životnog ciklusa projekta, smanjit će šanse za stvaranje negativnog utjecaja na partnerstvo.

10.6.5 Vrijeme

Partnerstvo zahtijeva vrijeme. Proces razumijevanja problema koje treba rješavati i učinka na potencijalne partnere, kao i potreba partnera, zahtijeva vrijeme.

Napredak se sigurno može događati kako se projekt odvija, ali proces zadobivanja i održavanja prihvaćanja među korisnicima, provoditeljima i regulatorima je kontinuiran - suradnički dijalog u cilju zadovoljavanja zajedničkih potreba mora se održavati kroz cijeli projekt.

10.6.6 Strpljenje

Za projekte koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili kapitalne investicije potrebno je dosta vremena. Pažnja mora biti posvećena balansu između brzog odgovaranja na najhitnije krize i razvijanja integriranih rješenja koja će potrajati.

Politički ciklusi i želja za brzim poboljšanjima u kriznim situacijama često dovode do postavljanja prekratkih vremenskih okvira.

Takve kratkoročne agende i ograničeni horizonti vode nerealnim očekivanjima i neodrživim rješenjima. I krupne institucionalne promjene (npr. razvoj regulatornih kapaciteta) i velika privatna ulaganja zahtijevaju vrijeme.

Nije realistično očekivati da će uključivanje privatnog sektora brzo prebroditi nedostatke u javnim institucijama i aktivnostima, niti da će odmah kompenzirati dotadašnje nedostatke u resursima i financiranja sa strane javnog sektora.

10.6.7 Društvena odgovornost

Javne usluge osiguravaju javnu dobrobit- drugim riječima dobrobit koja bi trebala biti dostupna svima. Poboljšanje pružanja takvih usluga zapravo se odnosi na poboljšavanje življenja ljudi, naročito siromašnih u gradovima.

Vlade bi trebale uvijek osigurati da promjene koje usvajaju dovode do povećanja pristupa i boljoj kvaliteti u pružanju usluga. Naglasak na društvenoj odgovornosti povećat će političku korist, jer bolje usluge vode prema većem političkom prihvatanju od strane javnosti.

11. REGIONALNI RAZVOJ S PRIMJERIMA IZ EU

Posljednjih godina, a naročito nakon potpisivanja osnovnih dokumenata koji definiraju status Republike Hrvatske kao zemlje pristupnice EU, sve se više govori o ulozi regionalnog razvoja i regionalne politike u ukupnom društveno-ekonomskom razvoju.

Povijest regionalne politike Europske Unije seže u 1957. godinu, kada je Rimskim ugovorom poticanje gospodarskog razvoja te jačanje gospodarskog i socijalnog jedinstva određeno kao jedan od temeljnih zadataka Zajednice. Osnovni prioriteti koji proizlaze iz navedenog akta su identificiranje najnerazvijenijih područja i njihovo podupiranje putem raznih oblika pomoći.

Institucije zadužene za regionalnu politiku na razini Europske Unije su Uprava za regionalnu politiku (The Regional Policy Directorate-General) i Odbor regija (The Committee of the Regions). Uprava za regionalnu politiku odgovorna je za pružanje pomoći slabije razvijenim i nerazvijenim regijama u njihovom ekonomskom i društvenom razvoju. Odbor regija je savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika lokalnih i regionalnih vlasti zemalja članica Europske Unije, a uspostavljanjem tog tijela osigurano je da lokalna i regionalna vlast ima utjecaja na odluke donesene u okviru regionalne politike.

Potpora regijama zemalja članica Unije koje zaostaju u razvoju pruža se putem strukturnih fondova:

- Europskog poljoprivrednog i garancijskog fonda (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund - EAGGF),
- Europskog socijalnog fonda (European Social Fund - ESF),
- Europskog fonda za regionalni razvoj (European Regional Development Fund – ERDF),

- Financijskih instrumenta za podršku ribarstvu (Financial Instrument for Fisheries Guidance - FIFG).

Za zemlje poput Španjolske, Grčke, Irske i Portugala (čiji je BDP niži od 90 posto prosjeka EU) osnovan je poseban, tzv. Kohezijski fond.

Kako bi se ubrzala i olakšala prilagodba regionalne politike zemalja kandidata politici Unije predviđena su dva strukturna instrumenta – ISPA (The Pre-Accession Structural Instrument) i SAPARD (The Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development).

Temeljne postavke regionalnog razvoja i potrebe uvođenja rajonizacije proizvodnje koja osigurava komparativne prednosti i konkurentnost proizvodnje ali i osiguravanje samodostatnosti strateških proizvoda nužnost je u planiranju razvoja određene regije.

Regionalni razvoj podrazumijeva koordinaciju svih subjekata u formiranju određenog proizvoda koji ima komparativnu prednost a naravno i tržišnu šansu. Regionalni razvoj je proces poticanja lokalnih poduzetnika usmjerenih zajedničkom cilju.

Brojni primjeri iz svijeta govore o uspješnom razvoju regija primjenom ovih načela: Talijanski Tirol, Talijanski Abruzzo, Španjolski Mondragon,

Ovi primjeri vođeni su udruživanjem poduzetnika prema jednom proizvodu za koji je postojala komparativna prednost. Država je uložila u edukaciju proizvođača i osigurala temeljnu i poduzetničku infrastrukturu, a rezultat je bogata sredina zadovoljnih ljudi koji se potpuno posvećuju poslu na svojem gospodarstvu ili se uključuju povremeno. Kroz poticanje pogodnih organizacijskih oblika društvo odtirećuje malog proizvođača od poslova nabave, prodaje, marketinga pa se on može posvetiti poboljšanju svojeg segmenta posla uz jamstvo sigurne prodaje.

Šira se zajednica, dakle, brine o organizaciji i edukaciji poduzetnika i proizvođača usmjeravajući ih prema ciljnom proizvodu, brendu.

Brend će dokazati i potvrditi tehnološke postupke, kvalitetu proizvoda ali i pronijeti ime regije. Time se omogućuje proširenje aktivnosti i uključivanje novih subjekata.

U Hrvatskoj postoje neki brendovi koji nisu dovoljno iskorišteni. Hrvatska zapravo ima neke brendove koji su stari stotinama godina ali nisu kao takvi zaštićeni i komercijalizirani.

Na tržištu EU prednost nad fizičkim proizvodom ima ideja i certifikat. Na taj način pravne službe i marketinške agencije preuzimaju primat u formiranju proizvoda što dugoročno ne vodi razvoju kvalitete pa postoji bojazan da se neki proizvodi degeneriraju.

Upravo zbog toga potiče se regionalna prepoznatljivost određenih proizvoda koji bi na temelju dugoročnog plana zadržali kvalitetu i organizaciju proizvođača.

Tome teži i stroga certifikacija proizvoda.

PRIMJER ABRUZZO

U svijetu, a posebice u Europi postoji niz primjera uspješne politike regionalnog razvoja. Italija je jedna od velikih zemalja (301.230 km², 58 milijuna stanovnika, GDP 1.351 milijardi €, per capita 26.000 €), koja kao četvrta industrijska sila u Europi i udjelom poljoprivrede u GDP-u od svega 2,6% posebnu pažnju posvećuje regionalnom i ruralnom razvoju.

Podijeljena je u 20 regija, a niže ustrojne jedinice vlasti su provincije i komune.

Za naše uvjete posebno je interesantna regionalna politika u regiji Abruzzo (središnji dio Italije između Pescara i Rima, obuhvaća Apeninsko gorje i najviši vrh Italije –Gran Sasso. To je područje oduvijek bilo znatno nerazvijenije u odnosu na sjever Italije i visokoindustrijali-zirano područje doline Po.

Regionalnom politikom talijanske vlade u drugoj polovici 20. stoljeća, tu je zbog ograničenih prirodnih resursa iniciran razvoj niza industrijskih programa, posebno radno intenzivnog karaktera. Tako se željelo (i uspjelo) zadržati stanovništvo i riješiti problem depopulacije prostora. Međutim, krajem 20. i prvih godina ovog stoljeća, situacija se iz korijena mijenja. Radna snaga postaje

preskupa, industrijska proizvodnja nekonkurentna, a kao logičan slijed globalizacije problem seljenja kapitala (i proizvodnje) u druga područja svijeta. U takvim nepovoljnim uvjetima i gospodarskom okruženju trebalo je hitno naći rješenja za gospodarski razvoj.

Ona su pronađena u aktivnom vođenju ciljane politike regionalnog razvoja. Učinjen je radikal-an zaokret. Čitava regija Abruzzo stavljena je u prioritet tzv. „zelenih regija“ i razvoj se usmjerio prema znanju i „zelenoj industriji“. Formirani su parkovi i to nacionalni parkovi i parkovi prirode. Zatim i znanstveni i tehnološki parkovi.

Grad Aquila, koji je do tada bio sjedište elektronske „šarafčiger“ industrije, postaje sjedište provincije i znanstveni centar (25.000 studenata – 50% od ukupnog stanovništva).

Ti znanstveni potencijali postaju sinergijska osnova za razvoj tehnoloških i znanstvenih parkova. Na rubnim područjima provincije (okolica Pescara) formiran je veleban znanstveni biotehnološki institut (800 zaposlenih). Uz institut formirana je zona malog i srednjeg poduzetništva, te agencija za ekonomski razvoj.

RAZVOJNA AGENCIJA

Agencija je formirana dogovorom općina iz plana lokalnog razvoja: 46 općina udruženo u teritorijalni savez.

Zona doline rijeke Sangro i Aventino bila je do 70.-tih godina 100% poljoprivredna. Naselja su bila locirana na obroncima. Danas se urbanizira i dolina. Na 22 hektara površine dobivenih od općina (eksproprijacija) oformljena je velika poduzetnička zona (12.000 zaposlenih). Dio su mali i srednji poduzetnici, ostalo su velika poduzeća (npr. Sevel), s tim da se poljoprivreda ipak u velikoj mjeri zadržala.

U Agenciji za lokalni razvoj ističu da su uložili u industrijsku zonu, koja danas posjeduje 27% kapitala u zoni. Snaga je u tome da su svi sudionici na lokalnoj razini postigli zajednički dogovor, naučili su iskorištavati fondove za zajednički plan razvoja, zajednički osmišljavaju i izvode zajedničke projekte, uz poticanje i financiranje poduzetnika.

Formiran je „one stop shop“ ured u kojem se sakupljaju sve informacije iz različitih općina. Poduzetnik dobiva sve papire na jednom mjestu, jedna osoba sve potpisuje, „hodaju papiri“, a ne

ljudi. Za to je ključan dogovor među općinama. Uloga ureda je također i organizacija edukacije za poduzetnike, na što ih se potiče raznim mjerama. Traga se i za efikasnim metodama proizvodnje i poslovanja, čiji je cilj smanjenje troškova.

Posebna pažnja se posvećuje malim mjestima, koja uz to što postaju centri življenja „po mjeri čovjeka“, istodobno oživljavaju i kroz niz dodatnih sadržaja koje su uglavnom projektirali stručnjaci iz Regionalne razvojne agencije, a realizaciju su omogućili fondovi EU (posebno fondovi CARDS, PHARE, LIFE, INERREG).

Za obavljanje zajedničkih stručnih i administrativno-tehničkih poslova formirana je Zajednica brdskih općina – Comunnita Montana i to temeljem posebnog zakona. Evo primjera razvojnih projekata pojedinih općina:

PRIMJERI OPĆINA

Treglio – gradić freski

(Provincija Chieti, Abruzzo)

Gradić ima 1.100 stanovnika koji su se do sada primarno bavili poljoprivredom. Sad uglavnom rade u dolini Sangro (Savel ili poduzeća koja rade za Savel) – Fiatova tvornica furgona. Kroz program EU - INTERREG 3B pokrenuli su projekt slikanja freski; slikar-specijalist podučava staru tehniku slikanja freski. Sada je to jedino mjesto gdje se to može naučiti (to se ne može ni na sveučilištima). Kako kažu jedinstveni su ne samo u Europi, nego i u svijetu. Održavaju se tečajevi, radionice i kongresi na tu temu. Sedam dana traje glavna manifestacija: dolaze slikari, održavaju se radionice, slika se po fasadama u selu. Domaćini nude svoju fasadu, pružaju smještaj i domaću hranu. Tako je gradić postao turistička atrakcija nacionalnih i internacionalnih dimenzija.

Rapino - gradić keramike

(Provincija Chieti, Parco Nazionale della Majella, Abruzzo)

Gradić ima 1.744 stanovnika. Proizvodnja keramike seže još od paleolita. Nekoliko obitelji razvilo je tehniku u posljednjih 100 godina. Uključili su se u program EU INTERREG 3B, oživili aktivnost sela, poduzetništvo kroz tečajeve keramike, radionice, muzej i prodaju proizvoda. Pomoću INTERREG-a integrirali su sve u turističku ponudu regije. Imaju tematske radionice: posude za čaj, posude za vino; na manifestacijama se nude domaći proizvodi u tim posudama.

Commune di Navelli – gradić šafrana

(provincija L'Aquila, Parco Nazionale del Gran Sasso e Monti della Laga, Abruzzo)

Gradić ima 600 stanovnika. Poznat je u Italiji i šire po uzgoju vrhunskog šafrana (1kg – 0,1 ha – 15.000 €). Markicu kvalitete imaju ljekovito bilje, tartufi i maslinovo ulje. Poglavarstvo ima tri osobe, raspoloživ proračun od 4,5 mil. € koji se puni od poreza i prihoda regije i provincije.

3 smjera djelovanja: 1. marketing (prezentacija proizvoda lokalno i u svijetu, 2. tečajevi (edukacija mladih uzgajivača – lokalno stanovništvo), 3. kongresi (skupovi stručnjaka za ulje, vino, šafran). Aktiviraju lokalne ljude za uzgoj izradu i dizajn pakiranja. Konzorcij proizvođača je vlasnik opreme i organizator aktivnosti.

Carapelle Calvisio – Comunità Montana – najmanja općina u Italiji – grad tartufa

(Provincija L'Aquila, Parco Nazionale del Gran Sasso e Monti della Laga, Abruzzo)

Gradić ima 90-tak stanovnika. Ušli u INTERREG program radi obnove stare školske zgrade, kao info point za potrebe turizma. Brdska zajednica Abruzzo Aquilano: 1 stalno zaposleni + 1 externo. Lokalno stanovništvo se uglavnom bavi proizvodnjom maslinovog ulja, vina, mortadele, meda, žita, te traženjem tartufa. Vuna se tradicionalno bojala šafranom i izvozila se. Danas ciljano razvijaju marketing, promociju bijelog i crnog tartufa i valorizaciju kroz agroturizam. Naseljavaju Rumunje i Slavene kao pastire i smatraju to vrlo korisnim i pozitivnim. Brdska zajednica organizira sve socijalne servise, skupno za cijelu zajednicu.

12. PUR U BUDUĆNOSTI

PUR nije jedinstven “dovršeni” plan. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i koji će zahtijevati prilagodbe odnosno izmjene u razvojnom statusu, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. PUR zapravo predstavlja opći okvir razvoja i procjenjivanje projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Ovaj opći okvir morat će se harmonizirati s promjenama unutar Općine i njezinim razvojem. Stoga će se PUR vjerojatno mijenjati i vremenom postajati sve detaljnijim i usmjerenijim planom. Općina će morati upravljati tim promjenama i raspravljati o njima kako bi se osiguralo da PUR i dalje bude relevantan i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina koje se odnose na razvojne kočnice i prilike koje karakteriziraju Općinu.

S obzirom na sve ovo, predlaže se sljedeći raspored pregleda i procjene:

Godišnju kontrolu napredovanja - valja obavljati prije utvrđivanja općinskog proračuna za narednu godinu. Tada će biti potrebno ispitivati svako područje ciljeva i prioriteta PUR-a kako bi se vidjelo koji je napredak postignut i naglasiti koji su projekti bili uspješni, a koji nisu. Procjena će morati biti jasno izražena i transparentna. Procjena bi se trebala zaključiti s preporukama za izmjene i poboljšanja prije podnošenja Partnerstvu na komentare i ratifikaciju. Partnerstvo će na taj način moći tražiti eventualna pojašnjenja i na vrijeme sastaviti svoje preporuke za vijeće kako bi se mogli korigirati proračuni za narednu godinu tako da odražavaju promjene u prioritetnim procjenama odnosno raspoloživosti sredstava.

Trogodišnju procjenu – PUR će se trebati ocjenjivati svake tri godine, pri čemu će se procjena usredotočiti više na rezultate i potencijalne učinke u odnosu na korištena sredstva. To je formalan i eksterni proces koji će funkcionirati unutar Jedinice za provedbu projekata, čiji će savjetnici utvrđivati uspješnost, učinkovitost, relevantnost i implikacije programa. Izvještaj će se dostaviti Partnerstvu koje će u suradnji s predstavnikom Europske komisije (ako Europska komisija bude to tražila) djelovati kao upravni odbor na razini Općine radi procjene, a rezultati procjene bit će

dostupni javnosti. Predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti, ali formalna odluka Vijeća mora postojati oko toga što se odbacuje, a što prihvaća, a na osnovi preporuka od strane Partnerstva.

Ovaj proces poslužit će sljedećim važnim ciljevima:

1. Ažuriranje PUR-a - Da PUR dokument stalno bude ažuriran i razmatran te da rezultati budu dostupni u javnom domenu, uz formalne evidencije o odlučivanju.

2. Povećanje skupa osnovnih podataka - Da sve veće količine informativnih, važnih i relevantnih podataka postanu dostupne kako bi se PUR poboljšavao, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjalo.

Rezultat će biti živ plan koji omogućuje promjene i njihovo djelovanje na ovaj dokument i razvojnu politiku. To će također osigurati da ovaj plan ostane relevantan za Općinu istodobno ostavljajući mogućnost jasnog određivanja područja u kojima je potrebna suradnja s drugim općinama, razinama uprave pa čak i susjednim zemljama kako bi se razvoj Općine Sveti Juraj na Bregu kretao u smjeru koji je formuliran u viziji naše Općine .